GOLDONI

TEATRU

★

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

CARLO GOLDONI

Slugă la doi stăpâni

COMEDIE ÎN TREI ACTE

Reprezentată pentru prima oară la Milano în 1746

În româneşte de POUXENIA KARAMBI

CUPRINS

PERSONAJELE....4
ACTUL I....5
SCENA 1....5
SCENA 2....7
SCENA 3....11
SCENA 4....15
SCENA 5....17
SCENA 6....18
SCENA 7....19
SCENA 8....20
SCENA 9....22
SCENA 10....23
SCENA 11....24
SCENA 12....27
SCENA 13....27
SCENA 14....31
SCENA 15....32
SCENA 16....33
SCENA 17....34
SCENA 18....35
SCENA 19....36
SCENA 20....37
SCENA 21....39
SCENA 22....40
ACTUL II....42
SCENA 1....42
SCENA 2....43
SCENA 3....45
SCENA 4....46
SCENA 5....47
SCENA 6....47
SCENA 7....49

SCENA 8.....*49*
SCENA 9.....*50*
SCENA 10.....*51*
SCENA 11.....*52*
SCENA 12.....*53*
SCENA 13.....*55*
SCENA 14.....*57*
SCENA 15.....*59*
SCENA 16.....*64*
SCENA 17.....*65*
SCENA 18.....*69*
SCENA 19.....*70*
SCENA 20.....*71*

ACTUL III.....73
SCENA 1.....*73*
SCENA 3.....*75*
SCENA 3.....*78*
SCENA 4.....*81*
SCENA 5.....*82*
SCENA 6.....*83*
SCENA 7.....*84*
SCENA 8.....*85*
SCENA 9.....*86*
SCENA 10.....*90*
SCENA 11.....*90*
SCENA 12.....*91*
SCENA 13.....*92*
SCENA 14.....*95*
SCENA 15.....*96*
SCENA 16.....*97*
SCENA ULTIMĂ.....98

PERSONAJELE

PANTALONE DE' BISOGNOSI
CLARICE, fiica sa
DOCTORUL LOMBARDI SILVIO, fiul său
BEATRICE, din Torino, travestită în costum bărbătesc, sub numele de Federigo Rasponi
FLORINDO ARETUSI, din Torino, iubitul ei
BRIGHELLA, hangiu
SMERALDINA, camerista Claricei
TRUFFALDINO, servitorul Beatricei, pe urmă al lui Florindo
UN CHELNER de la han
UN SERVITOR al lui Pantalone
DOI HAMALI
CHELNERI DE LA HAN, personaje mute

Acţiunea se petrece la Veneţia

ACTUL I

SCENA 1

Cameră în casa lui Pantalone

PANTALONE, DOCTORUL, CLARICE, SILVIO, BRIGHELLA, SMERALDA, un servitor al lui Pantalone

SILVIO *(Claricei, întinzându-i mâna):* Iată mâna mea, şi, o dată cu ea, şi inima mea toată!

PANTALONE *(Claricei):* Haide, haide, nu te ruşina, dă-i şi tu mâna. Aşa, acum sunteţi logodiţi şi, curând de tot, facem şi nunta.

CLARICE: Da, dragul meu Silvio, iată mâna mea. Făgăduiesc să-ţi fiu soţie.

SILVIO: Iar eu îţi fac aceeaşi făgăduială. *(Îşi dau mâna.)*

DOCTORUL: Straşnic! Am isprăvit şi treaba asta; iar lucrul, o dată făcut, aşa rămâne.

SMERALDINA *(aparte):* Ah, ce minunat! Simt cum mi se topeşte şi mie inima.

PANTALONE *(lui Brighella şi Servitorului):* Voi veţi fi martorii acestei învoieli dintre fiica mea, Clarice, şi domnul Silvio, preacinstitul fiu al domnului doctor Lombardi.

BRIGHELLA *(lui Pantalone):* Da, domnule, şi vă mulţumesc pentru cinstea ce binevoiţi a mi-o face.

PANTALONE: Vezi? Eu am fost naş la nunta dumitale, iar dumneata eşti martor la nunta fiicei mele. N-am vrut să

mai poftesc prieteni şi să mai chem rude, pentru că în privinţa asta domnul doctor seamănă cu mine: îi place să facă lucrurile fără prea mult zgomot. Vom mânca laolaltă şi ne vom veseli între noi, fără a fi supăraţi de nimeni. *(Claricei şi lui Silvio.)* Ce spuneţi, copii, am făcut bine, nu-i aşa?

SILVIO: Eu, unul, nu doresc decât să fiu alături de scumpa mea mireasă.

SMERALDINA *(aparte):* Sigur, că asta e cea mai bună mâncare.

DOCTORUL: Fiului meu nu-i plac deşertăciunile. E un băiat de inimă. O iubeşte pe fiica dumitale, şi altceva nu-l mai interesează.

PANTALONE *(lui Silvio):* Trebuie să spun că cerul a vrut căsătoria asta, căci dacă nu murea, la Torino, domnul Federigo Rasponi, clientul meu în afaceri, căruia ştiţi că-i făgăduisem să i-o dau pe fata mea, nu i-o mai puteam da ginerelui acesta drag.

SILVIO: Fără îndoială că mă pot socoti fericit. Şi dacă şi domnişoara Clarice ar fi la fel...

CLARICE: Dragă Silvio, eşti nedrept cu mine. Ştii bine că te iubesc! M-aş fi căsătorit cu Federigo Rasponi ca să dau ascultare tatălui meu, dar inima mea ţi-a aparţinut întotdeauna.

DOCTORUL: Asta aşa e. Hotărârile cerului se înfăptuiesc în chipuri neprevăzute. *(Lui Pantalone.)* Dar cum a murit Federigo Rasponi?

PANTALONE: Sărăcuţul! Ştiu doar c-a fost ucis, într-o noapte, din pricina surorii sale. A primit o lovitură de sabie, şi-atâta i-a fost!

BRIGHELLA *(lui Pantalone): Asta.* S-a întâmplat la Torino?

PANTALONE: La Torino.

BRIGHELLA: Vai, bietul de el! Tare-mi pare rău de el!

PANTALONE *(lui Brighella):* Îl cunoşteai pe Federigo Rasponi?

BRIGHELLA: Sigur că-l cunoşteam. Am stat la Torino trei

ani şi am cunoscut-o şi pe sora lui. O fată deşteaptă şi curajoasă; se îmbrăca bărbăteşte şi călărea; până şi el era îndrăgostit de sora asta a lui. O, cine-ar fi crezut?!

PANTALONE: Ei! Nenorocirile nu întârzie niciodată să vină. Dar să nu mai pomenim despre lucruri triste. Ştii ce voiam să-ţi spun, dragă domnule Brighella? Te ştiu meşter priceput în ale bucătăriei. Ai vrea să ne pregăteşti o masă pe gustul dumitale?

BRIGHELLA: Cu multă plăcere. Nu vreau să mă laud, dar la hanul meu toată lumea e mulţumită şi toţi spun că nicăieri nu se mănâncă mai bine ca la mine. O să vedeţi ce mâncăruri gustoase o să vă fac!

PANTALONE: Foarte bine. Vezi să fie ceva cu zeamă, ca să pot muia miez de pâine. *(Se aud bătăi în uşă.)* Cine bate? Smeraldina, vezi cine e!

SMERALDINA: Îndată. *(Pleacă, apoi se reîntoarce.)*

CLARICE: Tată, cu îngăduinţa dumitale.

PANTALONE: Aşteaptă, venim cu toţii. Să vedem cine e.

SMERALDINA *(reîntorcându-se):* Domnule, e servitorul unui străin, care vrea să vă dea o veste. Mie n-a vrut să-mi spună nimic. Zice că vrea să vorbească cu stăpânul.

PANTALONE: Lasă-l să intre. Să auzim ce vrea.

SMERALDINA: Îl poftesc îndată. *(Pleacă.)*

CLARICE: Tată, eu aş vrea să plec.

PANTALONE: Unde?

CLARICE: Ştiu şi eu? în odaia mea.

PANTALONE: Nu, fata mea, stai aici. *(Încet, Doctorului.)* N-aş vrea să-i lăsăm încă singuri pe tinerii ăştia.

DOCTORUL *(încet, lui Pantalone):* Da, da. Să procedăm cu prudenţă.

SCENA 2

TRUFFALDINO, SMERALDINA şi cei de mai înainte

TRUFFALDINO: Prea cinstiţi domni, mă închin cu tot respectul. O, ce frumoasă companie! O, ce minunată sindrofie!

PANTALONE *(lui Truffaldino):* Prietene, cine eşti şi ce doreşti?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone, arătând-o pe Clarice):* Cine e această graţioasă doamnă?

PANTALONE: E fiica mea.

TRUFFALDINO: Mă bucur.

SMERALDINA *(lui Truffaldino):* Şi mai e şi logodită pe deasupra.

TRUFFALDINO *(Smeraldinei):* îmi pare bine. Dar dumneata cine eşti?

SMERALDINA: Eu sunt camerista domnişoarei.

TRUFFALDINO: Îmi pare bine.

PANTALONE: Haide, domnule, să terminăm cu prezentările. Spune-mi, ce doreşti de la mine? Cine eşti şi cine te trimite?

TRUFFALDINO: Mai încet, mai încet... S-o luăm cu binişorul. Trei întrebări deodată e prea mult pentru un biet om.

PANTALONE *(încet, Doctorului):* Mie-mi face impresia că e un prostănac.

DOCTORUL *(încet, lui Pantalone):* Mie-mi pare mai curând un şugubăţ.

TRUFFALDINO *(Smeraldinei):* Dumneata eşti logodnica?

SMERALDINA *(suspinând): O,* nu, domnule.

PANTALONE: Vrei să-mi spui cine eşti, sau te duci să-ţi vezi de treburile dumitale?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone):* Dacă vreţi să ştiţi doar cine sunt, vă lămuresc în două cuvinte: sunt servitorul

stăpânului meu. *(Întorcându-se către Smeraldina.)* Aşadar, să ne întoarcem la cele ce spuneam...

PANTALONE: Dar cine e stăpânul tău?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone):* E un străin care doreşte să vă facă o vizită. *(Smeraldinei.)* În privinţa logodnicilor o să mai vorbim noi.

PANTALONE: Şi cine e acest străin? Cum îl cheamă?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone):* Ei, e o poveste lungă. Stăpânul meu e domnul Federigo Rasponi, din Torino, care vă salută, care a venit cu poştalionul şi care aşteaptă jos să-i duc răspunsul dacă puteţi să-l primiţi. Sunteţi mulţumit? Vreţi să mai ştiţi şi altceva? *(Toţi se arata foarte miraţi.) (Smeraldinei.)* Dar să ne întoarcem la...

PANTALONE: Vino aici, vorbeşte cu mine! Ce naiba tot spui?

TRUFFALDINO: Dacă vreţi să ştiţi cine sunt, aflaţi că mă numesc Truffaldino Battochio şi sunt de fel de prin văile din jurul Bergamului.

PANTALONE: Puţin îmi pasă cine eşti! Vreau să-mi spui cine-i stăpânul tău. Mi-e teamă că n-am auzit bine.

TRUFFALDINO *(aparte):* Bietul bătrân, o fi fudul de-o ureche. *(Tare.)* Stăpânul meu e domnul Federigo Rasponi din Torino.

PANTALONE: Fugi de-aici! Eşti nebun? Domnul Federigo Rasponi din Torino a murit.

TRUFFALDINO: A murit?

PANTALONE: A murit fără doar şi poate, din nefericire pentru el.

TRUFFALDINO *(aparte):* Drace, când naiba o fi murit stăpânul meu, că doar eu viu l-am lăsat jos. *(Tare.)* Spuneţi-mi, chiar a murit cu adevărat?

PANTALONE: Ţi-o spun cu preciziune.

DOCTORUL: Da, a murit cu-adevărat, crede-mă.

TRUFFALDINO *(aparte):* O, bietul meu stăpân! I s-o fi întâmplat vreo nenorocire! *(Tare.)* Cu voia

dumneavoastră. *(Dă să plece.)*

PANTALONE: Altceva mai vrei de la mine?

TRUFFALDINO: Dacă a murit, ce să mai vreau? *(Aparte.)* Mă duc să văd daca-i adevărat. *(Pleacă, apoi se reîntoarce.)*

PANTALONE: Cine-o mai fi şi ăsta? E sau nebun, sau pehlivan.

DOCTORUL: Ştiu şi eu? Pare să fie şi de una şi de alta.

BRIGHELLA: Eu aş spune mai degrabă că-i un gogoman. E bergamez şi n-aş crede să fie cine ştie ce mare pehlivan.

SMERALDINA: Şi e şi deştept. *(Aparte.)* Chiar îmi place ocheşelul acela.

PANTALONE: Dar ce tot spunea despre domnul Federigo?

CLARICE: Dac-ar fi adevărat că-i aici, asta ar fi o veste cât se poate de proastă pentru mine.

PANTALONE *(Claricei):* Nici să nu-ţi treacă prin gând una ca asta! N-ai văzut scrisoarea?

SILVIO: Chiar dacă ar fi în viaţă şi-ar fi venit aici, ar fi prea târziu.

TRUFFALDINO *(întorcându-se):* Domnilor, mă faceţi să mă minunez; nu trebuie să vă purtaţi aşa cu un biet om, să vă bateţi joc de un străin! Asta nu-i faptă de oameni cumsecade şi-o să cer să mi se dea socoteală!

PANTALONE *(aparte):* De bună seamă că-i nebun! *(Tare.)* Ce vrei? Ce ţi-am făcut?

TRUFFALDINO: Să-mi spuneţi mie că domnul Federigo Rasponi a murit!

PANTALONE: Şi nu-i aşa?

TRUFFALDINO: Nu-i aşa, pentru că e aici, jos, viu, sănătos, vesel şi plin de duh şi vrea să vină să vă salute, dacă vă face plăcere.

PANTALONE: Domnul Federigo?

TRUFFALDINO: Domnul Federigo!

PANTALONE: Rasponi?

TRUFFALDINO: Rasponi!

PANTALONE: Din Torino?
TRUFFALDINO: Din Torino!
PANTALONE: Băiatule, du-te la balamuc, eşti nebun!
TRUFFALDINO: Pe toţi dracii! Mă faceţi să blestem ca un ieşit din minţi. Şi dacă e jos, aici la intrare, dracul să vă ia!
PANTALONE: Să ştii că-ţi sparg capul.
DOCTORUL: Nu, domnule Pantalone, fă altceva; spune-i mai bine să-l cheme pe acela pe care-l ia drept Federigo Rasponi.
PANTALONE: Foarte bine. Cheamă-l aici pe acest înviat din morţi.
TRUFFALDINO: C-o fi fost mort, şi acum a înviat, e tot ce se poate. N-am nimic împotrivă. Acum însă e viu, şi-o să-l vedeţi cu ochii dumneavoastră. *(Lui Pantalone, cu mânie.)* Mă duc să-i spun să vină. Şi, de-acum înainte, învăţaţi-vă să vă purtaţi mai frumos cu străinii, cu oameni de felul meu, cu bergamezii cinstiţi! *(Smeraldinei*, *aparte.)* O să stăm şi noi de vorbă, când o veni timpul.
CLARICE *(încet, Ini Silvio):* Tremur toată. Mi-e frică, dragul meu Silvio.
SILVIO *(încet, Claricei):* Nu te teme, eşti a mea orice s-ar întâmpla!
DOCTORUL: Vom afla îndată adevărul.
PANTALONE: Să nu fie vreun pungaş care vrea să ne îmbrobodească cu cine ştie ce înşelătorie.
BRIGHELLA: După cum v-am mai spus, eu l-am cunoscut pe domnul Federigo şi-o să-mi dau numaidecât seama dacă e el sau nu.
SMERALDINA *(aparte):* Ocheşelul acela n-are mutră de mincinos. Tare sunt curioasă să ştiu dacă nu mă-nşel... *(Tare.)* Cu îngăduinţa domniilor-voastre, domnilor. *(Iese.)*

SCENA 3

BEATRICE, îmbrăcată bărbăteşte, sub numele de Federigo, şi cei de mai înainte

BEATRICE: Bunăvoinţa pe care mi-aţi arătat-o în scrisorile domniei-voastre, domnule Pantalone, nu se potriveşte cu primirea pe care mi-o faceţi! Trimit servitorul să mă anunţe, şi domnia-voastră mă ţineţi afară, ca de-abia după o jumătate de oră să-mi răspundeţi că pot veni.

pantalone: Iertăciune... Dar cine sunteţi, domnule?

BEATRICE: Federigo Rasponi din Torino, sluga...

(Toţi ceilalţi dau semn de mare mirare.)

BRIGHELLA *(aparte):* Ce văd? Ce-nseamnă asta? Ăsta nu-i Federigo, ci sora lui, domnişoara Beatrice. Vreau să văd ce-o fi urmărind cu înşelătoria asta.

PANTALONE: Sunt cât se poate de mirat... Mă bucur văzându-vă viu şi sănătos, fiindcă primisem veşti proaste despre domnia-voastră. *(Încet, Doctorului.)* Parcă tot nu-mi vine să cred...

BEATRICE: Ştiu, s-a spus c-am fost ucis într-o încăierare. Dar, mulţumită cerului, am fost numai rănit şi, îndată ce m-am însănătoşit, am întreprins această călătorie, pe care am proiectat-o de multă vreme împreună cu domnia-voastră.

PANTALONE: Nu ştiu ce să spun. Păreţi un om cinstit, dar eu am informaţii sigure şi precise că domnul Federigo a murit. Eu vă văd, vă văd bine... dar dacă nu-mi aduceţi vreo dovadă care să mă convingă că nu-i adevărat...

BEATRICE: îndoiala domniei-voastre e cât se poate de întemeiată şi înţeleg că e necesar să vă aduc unele dovezi. Tată patru scrisori de-ale prietenilor şi asociaţilor domniei-voastre, dintre care una chiar a

procuristului băncii noastre. Cred că recunoaşteţi iscăliturile... Ei, acum v-aţi convins? *(îi dă lui Pantalone patru scrisori, pe care acesta le citeşte.)*

CLARICE *(încet, lui Silvio):* Ah, Silvio, suntem pierduţi!

SILVIO *(încet, Claricei):* Mai curând îmi pierd viaţa decât pe tine!

BEATRICE *(aparte, văzându-l pe Brighella):* A, Brighella! De unde a mai răsărit şi ăsta aici? Fără îndoială că mă va recunoaşte, dar n-aş vrea să mă dau de gol. *(Tare, lui Brighella.)* Prietene, mi se pare că te cunosc.

BRIGHELLA: Aveţi dreptate, domnule. M-aţi cunoscut la Torino. Vă mai amintiţi de Brighella Cavicchio?

BEATRICE: Sigur. Acum îmi aduc aminte. *(Se duce lângă Brighella.)* Dar ce faci la Veneţia? *(încet, lui Brighella.)* Pentru numele lui dumnezeu, nu mă trăda!

BRIGHELLA *(încet, Beatricei):* Nu vă fie teamă. *(Tare.)* Sunt hangiu şi vă stau la dispoziţie.

BEATRICE: Foarte bine! Şi fiindcă am plăcerea să te cunosc; am să poposesc la hanul dumitale.

BRIGHELLA: îmi faceţi o mare cinste. *(Aparte.)* Fără doar şi poate că trebuie să fie vorba de vreo. Contrabandă.

PANTALONE: Am citit totul, şi cum aceste scrisori se potrivesc cu spusele domnului Federigo Rasponi, şi deoarece mi le-aţi adus chiar domnia-voastră, sunt nevoit să cred că sunteţi... ceea ce spun aceste scrisori.

BEATRICE: Dacă mai aveţi vreo urmă de îndoială, iată-l aici şi pe jupân Brighella, care mă cunoaşte şi vă poate încredinţa că sunt Federigo Rasponi.

BRIGHELLA: Într-adevăr, domnule, pot să vă încredinţez că aşa e.

PANTALONE: Dacă lucrurile stau aşa cum spun scrisorile şi cum mi-o spune şi cumătrul Brighella, atunci mă bucur, scumpe domn Federigo, şi vă cer iertare pentru faptul c-am pus la îndoială cuvintele domniei-voastre.

CLARICE: Dragă tată, acesta e deci domnul Federigo

Rasponi?

PANTALONE: El aşa susţine.

CLARICE *(încet, lui Silvio):* Cât sunt de nenorocită! Ce-o să se întâmple cu noi?

SILVIO *(încet, Claricei):* Nu-ţi fie teamă, eşti a mea şi am să te apăr!

PANTALONE *(încet, Doctorului):* Ce spui, doctore, a venit tocmai la timp, nu?

DOCTORUL: *Accidit în puncto, quod non contingit în anno.*[1]

BEATRICE *(arătând spre Clarice):* Domnule Pantalone, cine e această doamnă?

PANTALONE: E fiica mea, Clarice.

BEATRICE: Care mi-e destinată ca soţie?

PANTALONE: Da, domnule, întocmai. *(Aparte.)* În straşnică încurcătură am mai intrat!

BEATRICE *(Claricei):* Domnişoară, îngăduiţi-mi să vă salut.

CLARICE *(demnă şi rece):* Slugă preaplecată.

BEATRICE *(lui Pantalone):* Mă primeşte foarte rece.

PANTALONE: Ce vreţi? E cam sfioasă de felul ei.

BEATRICE *(lui Pantalone, arătând spre Silvio):* Domnul e vreo rudă de-a domniei-voastre?

PANTALONE: Da, domnule, e un nepot de-al meu.

SILVIO *(Beatricei):* Nu, domnule, nu sunt niciun fel de nepot, sunt logodnicul domnişoarei Clarice.

DOCTORUL *(încet, lui Silvio):* Bravo, nu-ţi pierde cumpătul! Cere-ţi drepturile, dar nu te pripi.

BEATRICE: Cum?! Dumneata logodnicul domnişoarei Clarice? Parcă-mi fusese făgăduită mie!

PANTALONE: Puţină răbdare şi-o să vă spun totul. Scumpe domn Federigo, luând drept adevărată nenorocita veste a morţii domniei-voastre, mi-am dat fiica domnului Silvio. Dar acum, fiindcă aţi sosit la vreme şi

[1] Dicton latin, ce corespunde cu românescul: „Nu aduce anul ce aduce ceasul” (n.r.).

doriţi mâna Claricei, eu sunt gata să-mi ţin cuvântul. Domnule Silvio, nu ştiu ce să zic... vezi şi dumneata care e situaţia. Ţi-am spus de la început cum stau lucrurile, aşa că nu te poţi plânge de mine.

SILVIO: Dar domnul Federigo n-o să admită să se logodească c-o fată care şi-a dat cuvântul altuia.

BEATRICE: Lăsaţi, eu nu sunt chiar atât de gingaş la lucruri din astea. O iau şi aşa. *(Aparte.)* Vreau să mă şi distrez puţin.

DOCTORUL *(aparte):* Ce cumsecade sunt bărbaţii moderni! Nu-mi displac de loc.

BEATRICE: Sper că domnişoara Clarice nu-mi va refuza mâna.

SILVIO: Aţi venit prea târziu, domnule. Domnişoara Clarice trebuie să fie a mea, nu vă amăgiţi cu gândul c-am să v-o cedez. Dacă domnul Pantalone vrea să mă nedreptăţească, voi şti să-mi apăr dreptul, şi cine o vrea pe Clarice trebuie să şi-o cucerească cu această spadă! *(Pleacă.)*

DOCTORUL *(aparte):* Bravo, foarte frumos!

BEATRICE *(aparte):* Nu, nu vreau să mor în acest chip.

DOCTORUL: Domnia-voastră aţi venit puţintel cam prea târziu. Domnişoara Clarice trebuia să se căsătorească cu fiul meu. În privinţa asta, legea e clară: *Prior în tempore, potior în jure.*[2] *(Pleacă.)*

BEATRICE *(Claricei):* Dar dumneavoastră, domnişoară logodnică, nu spuneţi nimic?

CLARICE: Spun că aţi venit ca să mă chinuiţi. *(Pleacă.)*

SCENA 4

[2] Adagiu de drept roman: „Prioritatea în timp dă o precădere în drept” (n. r.).

PANTALONE, BEATRICE şi BRIGHELLA, apoi SERVITORUL lui Pantalone

PANTALONE *(voind să se ducă după ea):* Ce tot flecăreşti? Ce tot spui acolo?

BEATRICE: Opriţi-vă, domnule Pantalone, nu fiţi atât de aspru cu domnişoara Clarice. Nădăjduiesc să-i câştig bunăvoinţa cu timpul. Până atunci, însă, aş vrea să ne punem la punct socotelile căci, după cum aţi aflat, acesta e unul din cele două motive pentru care am venit la Veneţia.

PANTALONE: în ceea ce priveşte socotelile noastre, totul e în cea mai perfectă ordine. Am să vă arăt contul curent; banii sunt pregătiţi şi putem lichida oricând.

BEATRICE: Am să vin să discutăm totul mai pe larg; şi acum, cu îngăduinţa domniei-voastre, mă voi duce cu Brighella, ca să termin cu unele mici chestiuni care mi-au fost încredinţate. El cunoaşte oraşul şi-o să. Mă poată ajuta.

PANTALONE: Faceţi aşa cum credeţi că e mai bine, iar dacă aveţi nevoie de ceva, daţi-mi de ştire.

BEATRICE: Mi-aţi face un mare bine dacă mi-aţi avansa ceva bani; mi-a fost teamă să nu-i pierd, aşa că n-am vrut să iau cu mine o sumă prea mare.

PANTALONE: Cu multă plăcere, dar puţin mai târziu, fiindcă acum lipseşte casierul. Îndată ce vine, vă trimit banii acasă. N-o să trageţi la cumătrul Brighella?

BEATRICE: Sigur, la el o să trag, dar vă pot trimite şi eu pe servitorul meu. E un om cât se poate de cinstit, căruia îi puteţi încredinţa orice.

PANTALONE: Prea bine, voi face întocmai, şi dacă vreţi să mai rămâneţi, îmi va face plăcere.

BEATRICE: Pentru azi vă mulţumesc. Am să vă supăr mai mult altă dată.

PANTALONE: Vă aştept bucuros.

SERVITORUL *(lui Pantalone):* Domnule, vă caută cineva.

PANTALONE: Cine?

SERVITORUL: E dincolo... Nu ştiu... *(Încet, lui Pantalone.)* S-au cam încurcat iţele. *(Pleacă.)*

PANTALONE: Vin îndată. Cu îngăduinţa domniei-voastre... Iertaţi-mă dacă nu vă însoţesc. Brighella, tu eşti de-ai casei, întovărăşeşte-l pe domnul Federigo.

BEATRICE: Nu vă faceţi griji din pricina mea.

PANTALONE: Eu trebuie să plec. La bună vedere! *(Aparte, plecând.)* N-aş vrea să mai iasă din asta cine ştie ce drăcovenie...

SCENA 5

BEATRICE şi BRIGHELLA

BRIGHELLA: Şi acum, domnişoară Beatrice, pot şti şi eu ce s-a întâmplat?

BEATRICE: Linişteşte-te, pentru dumnezeu, nu mă da de gol. Sărmanul meu frate a murit, ucis, fie de mâna lui Florindo Aretusi, fie de a altcuiva, dar tot din cauza lui. Îţi aminteşti că Florindo mă iubea, dar că fratele meu nu mă lăsa să răspund dragostei lui. La un moment dat, nici eu nu ştiu cum, s-au încăierat; Federigo a murit, iar Florindo a fugit de frica judecăţii, fără să aibă timp să-şi ia rămas bun de la mine. Ştie numai dumnezeu cât m-a durut moartea bietului meu frate şi câte lacrimi am vărsat din cauza lui! Dar ce s-a întâmplat nu se mai poate schimba şi sufăr acum pentru că l-am pierdut pe Florindo. Ştiu c-a luat drumul Veneţiei şi m-am hotărât să-l urmez. Îmbrăcată în hainele fratelui meu şi cu scrisorile lui de credit, am venit aici cu nădejdea de a-mi regăsi iubitul. Mulţumită acestor scrisori, şi mai ales mulţumită dumitale, domnul Pantalone mă ia drept

Federigo. După ce vom termina socotelile, voi avea destui bani ca să-l ajut pe Florindo, dacă va avea nevoie. Vezi unde te duce dragostea? Ajută-mă, dragă Brighella, ajută-mă, şi te voi răsplăti din plin.

BRIGHELLA: Toate bune, dar n-aş vrea ca, din cauza mea, domnul Pantalone, care-i un om de bună-credinţă, să plătească cine ştie câţi bani peşin şi să rămână păcălit,

BEATRICE: Cum păcălit? Dacă fratele meu a murit, nu sunt eu moştenitoarea lui?

BRIGHELLA: Asta aşa ei Dar atunci de ce vă mai ascundeţi?

BEATRICE: Dacă spun cine sunt, nu mai pot face nimic. Pantalone va vrea să-mi fie tutore, şi toţi ceilalţi mă vor plictisi cu sfaturile lor; ba că nu-i frumos, ba că nu stă bine unei fete, şi mai. Ştiu eu câte şi mai câte. Vreau să fiu liberă. Nu va dura mult libertatea asta, dar răbdare. Între timp tot am să pun eu ceva rânduială în lucruri.

BRIGHELLA: Adevărul e, domnişoară, că întotdeauna aţi fost cam năzdrăvană. Aveţi încredere în mine, c-o să vă servesc cum o să pot mai bine.

BEATRICE: Să mergem atunci la dumneata la han.

BRIGHELLA: Dar unde vă e servitorul?

BEATRICE: A spus că mă aşteaptă în stradă.

BRIGHELLA: Unde l-aţi găsit pe nebunul ăsta? Nu e în stare să lege nici două cuvinte măcar.

BEATRICE: L-am luat în drum. Pare uneori cam netot, dar să ştii că nu-i prost de loc. Iar în privinţa cinstei, nu mă pot plânge de el.

BRIGHELLA: Da, cinstea e lucru mare. Să mergem şi să n-a veţi nicio grijă. Veţi fi bine servită. Iată ce isprăvi face dragostea!

BEATRICE: Asta încă nu e nimic. Dragostea face altele şi mai grozave. *(Pleacă.)*

BRIGHELLA: Ei, am început-o bine. Dar, să mergem, căci nu se şie ce se poate întâmpla. *(Pleacă.)*

SCENA 6

Stradă cu hanul lui Brighella

TRAUFFALDINO, singur

TRUFFALDINO: Mi s-a urât de când tot aştept, nu mai pot. Stăpânul meu, după ce că-mi dă aşa de puţin să mănânc, îmi scoate sufletul şi pentru picul ăsta. A trecut o jumătate de ceas de când ceasornicul a bătut de douăsprezece, iar măruntaiele mele au simţit amiaza încă de acum două ore. Cel puţin dac-aş şti unde-o să tragă. Alţi călători, îndată ce sosesc într-un oraş, se duc întâi şi-ntâi la han. Dar stăpânul meu... ţi-ai găsit... îşi lasă cuferele în barca celui care l-a adus şi pleacă să facă vizite, fără să se sinchisească câtuşi de puţin de bietul lui servitor! Sunt unii care spun că trebuie să-i serveşti pe stăpâni cu dragoste, dar să li se spună şi stăpânilor să aibă puţină milă de slugile lor! Uite-aici un han; mai-mai că m-aş duce să văd dacă nu găsesc ceva de-nfulecat. Dar dacă mă caută stăpânul? Cu atât mai răii pentru el, să-şi mai bage minţile-n cap! Vreau să mă duc, dar, chibzuind mai bine, văd că s-a ivit o greutate de care nu mi-am dat seama: abia acum mi-am amintit că n-am para chioară. Vai de capul tău, Truffaldino! Decât slugă, mai bine să fii... ce dracu să fiu? Din mila cerului, nu ştiu să fac nimic.

SCENA 7

FLORINDO, sosind din călătorie, cu un hamal care duce un cufăr în spinare, şi TRUFFALDINO

HAMALUL: Vă spun că nu mai pot...; e prea greu.
FLORINDO: Uite-aici firma unui ban. Nu poţi să mai faci încă patru paşi?
HAMALUL: Ajutor, scap cufărul!
FLORINDO: Ţi-am spus doar că-i greu pentru tine. Eşti prea slab, n-ai putere. *(Potriveşte cufărul pe spatele Hamalului.)*
TRUFFALDINO *(văzându-l pe Hamal):* O, de-aş putea să câştig şi eu zece bănuţi! *(Lui Florindo.)* Domnule, nu cumva aveţi nevoie de ajutorul meu? Vă stau la dispoziţie.
FLORINDO: Dragul meu, fii bun, te rog, şi ajută-l să care cufărul ăsta până la han.
TRUFFALDINO: Numaidecât, lăsaţi pe mine! *(Ia cufărul şi şi-l pune în spinare, trântindu-l pe Hamal cu un brânci.)*
FLORINDO: Bravo!
TRUFFALDINO: E uşor ca un fulg. *(Intră în han cu cufărul.)*
FLORINDO *(Hamalului):* Uite, aşa trebuia să faci.
HAMALUL: Nu sunt în stare de mai mult. Fac pe hamalul de nevoie. Tatăl meu e om cu stare.
FLORINDO: Şi cu ce se ocupă?
HAMALUL: Tata? Jupoaie miei.
FLORINDO: *(vrând să intre în han):* Ăsta-i nebun, n-am nevoie de el.
HAMALUL: Înălţimea-voastră, fie-vă milă...
FLORINDO: Ce vrei?
HAMALUL: Banii pentru cărat.
FLORINDO: Cât trebuie să-ţi dau pentru zece paşi? Barca cu care am venit e chiar aici, în faţă. *(Arată spre culise.)*
HAMALUL: Eu nu număr paşii, mie trebuie să-mi plătiţi. *(Întinde mâna.)*
FLORINDO: Ţine cinci bănuţi. *(Îi pune o monedă în mână.)*

HAMALUL: Mie să-mi daţi dreptul meu. *(Ţine mâna întinsă.)*
FLORINDO: Câtă răbdare trebuie să am! Mai ţine încă cinci. *(Îi dă din nou o monedă.)*
HAMALUL: Mie să-mi daţi dreptul meu. *(Tot cu mâna întinsă.)*
FLORINDO *(dându-i un picior):* Nu mă bate la cap!
HAMALUL: Acum, mi-a plătit! *(Pleacă.)*

SCENA 8

FLORINDO, apoi TRUFFALDINO

FLORINDO: Ce oameni! Aşteaptă să-i loveşti ca să-ţi dea pace. Oh, dar ia să văd ce fel de han e ăsta...
TRUFFALDINO: Mai doriţi ceva, domnule?
FLORINDO: Cum e hanul ăsta?
TRUFFALDINO: Foarte bun, domnule. Paturi moi, oglinzi frumoase, o bucătărie grozavă şi-un miros care-ţi merge drept la inimă. Am vorbit cu chelnerul. Veţi fi servit ca un rege.
FLORINDO: Tu cu ce te ocupi?
TRUFFALDINO: Sunt servitor.
FLORINDO: Veneţian?
TRUFFALDINO: Nu-s din Veneţia, dar dintr-o provincie care-i aparţine. Sunt bergamez, la ordinele domniei-voastre.
FLORINDO: Acum n-ai stăpân?
TRUFFALDINO: Acum... chiar că n-am.
FLORINDO: Eşti fără stăpân?
TRUFFALDINO: Vedeţi şi domnia-voastră, acum n-am stăpân. *(Aparte.)* Stăpânul meu nu-i aici, aşa că nu mint.

FLORINDO: Vrei să intri la mine?
TRUFFALDINO: La domnia-voastră? De ce nu? *(Aparte.)* Dacă plata o fi mai bună, de ce să nu schimb stăpânul?
FLORINDO: Cel puţin pentru timpul cât stau la Veneţia.
TRUFFALDINO: Foarte bine. Şi ce simbrie-mi daţi?
FLORINDO: Cât ceri?
TRUFFALDINO: Stăpânul care-l aveam înainte, şi pe care acuma nu-l mai am, îmi dădea un ducat pe lună şi întreţinerea.
FLORINDO: Foarte bine. Îţi voi da şi eu tot atât.
TRUFFALDINO: S-ar cuveni ca domnia-voastră să-mi daţi mai mult.
FLORINDO: Cât vrei?
TRUFFALDINO: Încă un bănuţ pe zi, pentru tutun.
FLORINDO: Bine, ţi-l dau bucuros.
TRUFFALDINO: Dacă-i aşa, atunci o să intru la domnia-voastră.
FLORINDO: Dar mai întâi aş vrea să ştiu câte ceva despre tine.
TRUFFALDINO: Dacă vreţi să aflaţi câte ceva despre mine, n-aveţi decât să, vă duceţi la Bergamo, acolo toată lumea ştie cine sunt.
FLORINDO: La Veneţia nu te cunoaşte nimeni?
TRUFFALDINO: Aici am sosit abia azi-dimineaţă, domnule.
FLORINDO: Haide! Îmi pari cinstit, am să te încerc.
TRUFFALDINO: încercaţi-mă şi veţi vedea.
FLORINDO: Mai întâi de toate vreau să te duci la poştă şi să vezi dacă nu sunt scrisori pentru mine. Ţine o jumătate de scud şi du-te de întreabă dacă n-au venit ceva scrisori pentru Florindo Aretusi cu poşta sosită de la Torino. Dacă sunt, ia-le şi întoarce-te numaidecât, căci te aştept.
TRUFFALDINO: Iar până atunci domnia-voastră porunciţi să vă pregătească masa.
FLORINDO: Bună idee, am s-o poruncesc. *(Intră în han.)* Îmi place că-i şugubăţ. Şi-l voi încerca încetul cu

încetul.

SCENA 9

TRUFFALDINO, apoi BEATRICE, îmbrăcaţi în haine bărbăteşti, şi BRICHELLA

TRUFFALDINO: Un ban în plus pe zi, înseamnă treizeci de bani mai mult pe lună. L-am minţit spunându-i că celălalt stăpân mă plătea un ducat; îmi dădea numai cinci lire. Poate că cinci lire fac un ducat, dar nu-s sigur. Şi-apoi nu-l zăresc nicăieri pe domnul acela din Torino. Uf, ce aiurit! Un tânăr fără mustaţă şi fără minte! N-are decât să mă caute, eu mă duc la poştă pentru noul meu stăpân. *(Vrea să plece, dar se întâlneşte cu Beatrice.)*

BEATRICE: Foarte frumos! Aşa mă aştepţi?

TRUFFALDINO: Sunt aici, domnule, şi v-aştept.

BEATRICE: Şi de ce mă aştepţi aici şi nu în stradă, acolo unde ţi-am spus? Te-am găsit aici numai din întâmplare.

TRUFFALDINO: Mă mai plimb şi eu puţin, ca să-mi astâmpăr foamea.

BEATRICE: Dă o fugă până la barca de poştă, întreabă care-i cufărul meu şi adu-l la hanul lui messer Brighella…

BRIGHELLA: Uite, ăsta e hanul meu, nu te poţi înşela.

BEATRICE: Atunci ne-am înţeles. Te aştept aici.

TRUFFALDINO *(aparte):* Drace! Amândoi la acelaşi han!

BEATRICE: Ascultă, mai treci şi pe la poştă şi întreabă dacă n-au sosit cu poşta din Torino ceva scrisori pentru Federigo Rasponi sau Beatrice Rasponi. Trebuia să vină şi sora mea cu mine, dar i s-a întâmplat ceva şi a

rămas în oraş; poate că i-a scris vreo prietenă; vezi dacă nu sunt ceva veşti, fie pentru ea, fie pentru mine.

TRUFFALDINO *(aparte):* Nu ştiu ce să mă fac. Mă aflu în cea mai straşnică încurcătură din lume!

BRIGHELLA *(încet, Beatricei):* Dar cum puteţi primi scrisori şi pe numele domniei-voastre şi pe celălalt dacă aţi plecat în taină?

BEATRICE *(încet, lui Brighella):* Am poruncit unui servitor credincios să mă ţină la curent cu cele ce se întâmplă acasă, şi nu ştiu exact pe ce nume îmi va scrie. Să mergem şi am să-ţi povestesc totul pe îndelete. *(Lui Truffaldino.)* Iar tu grăbeşte-te să te duci la poştă şi la barca de poştă. Ia scrisorile şi cufărul şi adu-le la han. Te aştept. *(Intră în han.)*

TRUFFALDINO *(lui Brighella):* Dumneata eşti stăpânul hanului?

BRIGHELLA: Vezi bine că eu. Dac-ai să te porţi cum trebuie, fii sigur c-am să-ţi dau să mănânci pe săturate. *(Intră în han.)*

SCENA 10

TRUFFALDINO, apoi SILVIO

TRUFFALDINO: Minunat! Sunt atâţia care caută un stăpân, şi eu am găsit doi. Vorba e, ce dracu fac acum? Pe amândoi nu-i pot servi. Nu? Adică de ce nu? Ce, nu-i bine să am doi stăpâni, să câştig două lefuri şi să mănânc dublu? Dacă n-or să bage de seamă, să ştiţi că m-am procopsit. Iar dac-or să bage, ce pierd? Nimic! Dacă unul mă dă afară, rămân cu celălalt. O să încerc, pe cinstea mea! Chiar de-o fi ca povestea asta să nu ţină decât o zi, tot o să-ncerc. Până la urmă, o scot eu

la capăt. Ei, dar acum să mă duc la poştă pentru amândoi. *(Vrea să fiece.)*

SILVIO: Acesta e servitorul lui Federigo Rasponi. *(Lui Truffaldino.)* Hei, tinere!

TRUFFALDINO: Domnule?

SILVIO: Unde e stăpânul tău?

TRUFFALDINO: Stăpânul meu? E în hanul acela.

SILVIO: Du-te numaidecât la stăpânul tău şi spune-i că vreau să-i vorbesc; dacă e om de onoare, să vină. Eu îl aştept aici.

TRUFFALDINO: Dar, scumpul meu domn…

SILVIO *(cu voce tare):* Repede, fugi!

TRUFFALDINO: Dar să ştiţi că stăpânul meu…

SILVIO: Mai puţină vorbă şi fugi.

TRUFFALDINO: Dar care stăpân trebuie să vină?

SILVIO: Repede, că, de nu, te croiesc.

TRUFFALDINO *(aparte):* Nu ştiu ce să fac… O să-l trimit şi eu pe primul care-l găsesc. *(Intră în han.)*

SCENA 11

SILVIO, apoi FLORINDO şi TRUFFALDINO

SILVIO: Nu, nu mă mai recunosc. Să îngădui eu prezenţa unui rival? Dacă Federigo a scăpat o dată cu viaţa, n-o să i se întâmple asta şi a doua oară. Ori renunţă la orice pretenţii asupra Claricei, ori o să aibă de-a face cu mine… Uite că iese lume din han. N-aş vrea să fiu tulburat. *(Se retrage în partea opusă.)*

TRUFFALDINO *(arătându-l pe Silvio lui Florindo):* Iată-l şi pe domnul acela care vă caută; e foc şi pară.

FLORINDO *(lui Truffaldino):* Nu-l cunosc. Ce vrea de la mine?

TRUFFALDINO: Habar n-am. Eu mă duc după scrisori, dacă-mi daţi voie. *(Aparte.)* N-am chef de scandal.
SILVIO *(aparte):* Nu mai vine odată Federigo?
FLORINDO *(aparte):* Vreau să ştiu care-i adevărul. *(Lui Silvio.)* Domnia-voastră m-aţi chemat, domnule?
SILVIO: Eu? Nici n-am cinstea să vă cunosc cel puţin.
FLORINDO: Şi totuşi servitorul acela, care-a plecat de-aici chiar acum, mi-a spus c-aţi cerut să mă vedeţi, ba că aţi şi poruncit asta.
SILVIO: N-a înţeles bine. I-am spus că vreau să vorbesc cu stăpânul lui.
FLORINDO: Ei bine, eu sunt stăpânul lui.
SILVIO: Dumneavoastră, stăpânul lui?
FLORINDO: Desigur. El e în slujba mea.
SILVIO: în cazul acesta, vă rog să mă iertaţi... Ori servitorul domniei-voastre seamănă cu altul pe care l-am văzut azi-dimineaţă, ori e în slujba altcuiva.
FLORINDO: E în slujba mea, vă garantez.
SILVIO: Dacă e aşa, atunci iertaţi-mă.
FLORINDO: Nu face nimic. Astfel de erori se întâmplă adesea.
SILVIO: Sunteţi străin, domnule?
FLORINDO: Da, sunt din Torino.
SILVIO: Şi persoana cu care aveam de vorbit e tot din Torino.
FLORINDO: Dacă e un concetăţean de-al meu, s-ar putea să-l cunosc şi, de v-a pricinuit ceva necazuri, voi face tot ce trebuie ca să vi se facă dreptate.
SILVIO: Cunoaşteţi pe un oarecare Federigo Rasponi?
FLORINDO: O, din păcate l-am cunoscut.
SILVIO: Vrea să-mi ia logodnica. Are asentimentul tatălui, dar fata mi-a jurat mie credinţă chiar azi-dimineaţă.
FLORINDO: Nu vă fie teamă, Federigo Rasponi nu vă mai poate lua logodnica; a murit.
SILVIO: Da, aşa se credea, dar azi-dimineaţă, spre nenorocirea şi disperarea mea, a apărut viu şi

nevătămat la Veneţia.

FLORINDO: Domnule, vorbele domniei-voastre mă fac să încremenesc de uimire!

SILVIO: Şi eu am rămas în aceeaşi stare când l-am văzut.

FLORINDO: Totuşi, vă asigur că Federigo Rasponi a murit.

SILVIO: Iar eu vă asigur că Federigo Rasponi e viu.

FLORINDO: Luaţi seama, să nu vă înşelaţi.

SILVIO: Domnul Pantalone de' Bisognosi, tatăl fetei, a încercat prin toate mijloacele posibile să afle adevărul, dar are dovezi sigure că e el în persoană.

FLORINDO *(aparte):* Prin urmare, n-a fost ucis în încăierarea aceea, aşa cum am crezut cu toţii.

SILVIO: Şi, ori el, ori eu trebuie să renunţăm la dragostea Claricei, sau la viaţă.

FLORINDO *(aparte):* Federigo aici? Eu fug de judecată şi dau chiar peste duşmanul meu?!

SILVIO: E mult de când nu l-aţi văzut? Era vorba să locuiască chiar la hanul acesta.

FLORINDO: Nu l-am văzut. Mi s-a spus că nu e niciun străin aici.

SILVIO: Poate că s-o fi răzgândit. Domnule, scuzaţi-mă dacă v-am supărat. V-aş ruga, dacă-l vedeţi, cumva pe Federigo Rasponi, să-l sfătuiţi că e mai bine să renunţe la această căsătorie. Mă numesc Silvio Lombardi. Cu plecăciune.

FLORINDO: Îmi pare foarte bine de cunoştinţă. *(Aparte.)* Nu mai înţeleg nimic.

SILVIO: Numele domniei-voastre pot avea şi eu plăcerea să-l cunosc?

FLORINDO *(aparte):* Nu vreau să mă descopăr. *(Tare.)* Orazio Ardenti. Cu plecăciune.

SILVIO: Domnule Orazio, cu plecăciune. *(Pleacă.)*

SCENA 12

FLORINDO, singur

FLORINDO: E cu putinţă să nu fi murit după ce i s-a străpuns trupul cu sabia? Eu însumi l-am văzut întins pe jos, într-un lac de sânge. Şi am auzit spunându-se că lovitura l-a răpus. Totuşi se poate să nu fi murit. Poate că sabia nu i-a atins inima. Nu ştiu ce să mai cred. Nu cunosc adevărul, pentru că, îndată după această faptă care mi-a fost atribuită, cunoscută fiind duşmănia dintre noi doi, am fugit din Torino. Dacă n-a murit, ar fi mai bine să mă întorc la Torino ca să alin durerea scumpei mele Beatrice, care poate că suferă şi plânge din cauza plecării mele.

SCENA 13

TRUFFALDINO, cu un alt hamal, care duce cufărul BEATRICEI, şi FLORINDO.

Truffaldino şi hamalul înaintează câţiva paşi.
Pe urmă, zărindu-l pe Florindo şi temându-se să nu fie văzut, îl îndepărtează pe hamal.

TRUFFALDINO: Vino cu mine... O, drace! Iată-l pe celălalt stăpân. Prietene, aşteaptă-mă la colţul acela. *(Hamalul se depărtează.)*
FLORINDO *(aparte):* Da, aşa voi face. Mă voi întoarce la Torino. Truffaldino: Am sosit, domnule...
FLORINDO: Truffaldino, vrei să vii cu mine la Torino?
TRUFFALDINO: Când?
FLORINDO: Chiar acum, numaidecât.

TRUFFALIDNO: Fără să fi mâncat?
FLORINDO: Nu, întâi mâncăm, şi pe urmă plecăm.
TRUFFALDINO: Foarte bine; o să mă hotărăsc în timp ce mănânc.
FLORINDO: Ai fost la poştă?
TRUFFALDINO: Da, domnule.
FLORINDO: Ai găsit ceva scrisori pentru mine?
TRUFFALDINO: Am găsit, domnule.
FLORINDO: Dă-mi-le repede. Unde sunt?
TRUFFALDINO: Îndată, domnule. *(Scoate din buzunar trei scrisori. Aparte.)* Pe toţi dracii! Am amestecat scrisorile şi-acuma nu mai ştiu care sunt ale unuia, şi care ale celuilalt. Cum o să mă descurc, căci nu ştiu să citesc?!
FLORINDO: Hai, dă-mi-le odată!
TRUFFALDINO *(scoţând din buzunar trei scrisori):* Dau eu îndată de ea, domnule. *(Aparte.)* Am scrântit-o. *(Tare.)* Să vă spun: scrisorile astea trei nu-s toate pentru domnia-voastră. M-am întâlnit mai adineauri cu un alt servitor, care mă cunoaşte, căci am slujit împreună la Bergamo; i-am spus că mă duc la poştă, şi el m-a rugat să văd dacă nu cumva sunt ceva scrisori şi pentru stăpânul lui. Ştiu că una din ele e a lui, dar nu mă întrebaţi care.
FLORINDO: Dă-mi mie să văd; o să le iau pe-ale mele, iar pe cealaltă o să ţi-o înapoiez.
TRUFFALDINO: Luaţi-le. Vreau neapărat să-mi servesc prietenul.
FLORINDO *(aparte):* Ce văd? O scrisoare adresată Beatricei Rasponi? Beatrice Rasponi în Veneţia!
TRUFFALDINO: Aţi dat peste scrisoarea prietenului meu?
FLORINDO: Cine e prietenul care te-a rugat să-i faci acest serviciu?
TRUFFALDINO: E tot servitor... îl cheamă Pasquale.
FLORINDO: Şi în serviciul cui e?
TRUFFALDINO: Nu ştiu, domnule.
FLORINDO: Dar, dacă te-a rugat să ridici scrisorile

stăpânului său, trebuie să-ţi fi spus şi cum îl cheamă.
TRUFFALDINO: Desigur, domnule. *(Aparte.)* Iţele se-ncurcă al dracului de tare!
FLORINDO: Ei bine, cum a spus că-l cheamă?
TRUFFALDINO: Nu-mi aduc aminte.
FLORINDO: Cum aşa?
TRUFFALDINO: Mi-a scris numele stăpânului său pe un petic de hârtie.
FLORINDO: Şi unde e hârtia?
TRUFFALDINO: Am lăsat-o la poştă.
FLORINDO *(aparte):* Nu mai pricep absolut nimic.
TRUFFALDINO *(aparte):* Acu pe unde scot eu cămaşa?
FLORINDO: Unde locuieşte acest Pasquale?
TRUFFALDINO: Zău că nu ştiu, domnule.
FLORINDO: Atunci unde-ai să-i duci scrisorile?
TRUFFALDINO: Mi-a spus c-o să ne întâlnim în piaţă.
FLORINDO *(aparte):* Nu ştiu ce să mai cred.
TRUFFALDINO *(aparte):* Dacă scap cu faţa curată, o să fie o adevărată minune. *(Tare.)* Binevoiţi să-mi înapoiaţi scrisoarea şi o să-l caut pe Pasquale.
FLORINDO: Nu, scrisoarea asta o citesc eu mai întâi.
TRUFFALDINO: Vai de mine, să nu faceţi una ca asta! Ştiţi doar că cine deschide scrisorile e pedepsit.
FLORINDO: Ştiu, dar scrisoarea asta mă interesează prea mult. E adresată unei persoane care, într-un anumit fel, îmi aparţine, aşa că pot s-o deschid fără teamă. *(O deschide.)*
TRUFFALDINO *(aparte):* Vai de mine, a şi deschis-o!
FLORINDO *(aparte):* *„Prealuminată stăpână. Plecarea domniei-voastre a stârnit în oraş tot felul de clevetiri; toată lumea a înţeles c-aţi luat această hotărâre ca să-l urmaţi pe domnul Florindo. Curtea, aflând că aţi fugit în haine bărbăteşti, face tot ce poate ca să vă dea de urmă şi să vă aresteze. N-am expediat scrisoarea asta cu poştalionul care merge direct de la Torino la Veneţia ca să nu dau în vileag oraşul unde mi-aţi mărturisit că*

aveţi de gând să mergeţi. Am trimis-o aşadar unui prieten din Genova, ca s-o expedieze de-acolo la Veneţia. Dacă am vreo veste deosebită, o să vi-o comunic pe aceeaşi cale. Preaumilul şi preacredinciosul servitor, Tonino della Doira."

TRUFFALDINO *(aparte):* Frumoasă faptă să citească scrisorile altuia!

FLORINDO *(aparte):* Ce mi-a fost dat să aflu? Ce-am citit? Beatrice a fugit de-acasă? În haine bărbăteşti? Ca să mă urmeze? Atunci mă iubeşte cu adevărat. De m-ar ajuta cerul s-o găsesc aici, la Veneţia! *(Tare.)* Aleargă, dragă Truffaldino, şi fă tot ce poţi ca să dai de urma lui Pasquale. Află numele stăpânului său şi dacă acesta e bărbat sau femeie. Află unde locuieşte, şi pe urmă veniţi amândoi la mine şi-o să primiţi şi tu şi el câte-un bacşiş gras.

TRUFFALDINO: Daţi-mi scrisoarea şi-o să caut să-l găsesc.

FLORINDO: Iat-o, mă încred în tine. Veştile astea sunt extrem de importante pentru mine.

TRUFFALDINO: Dar ce-o să spună când o să vadă c-am deschis-o?

FLORINDO: Spune-i c-a fost o neînţelegere, o întâmplare... Haide, nu-mi mai pune şi tu beţe-n roate!

TRUFFALDINO: Atunci nu mai plecăm la Torino?

FLORINDO: Nu, pentru moment nu. Străduieşte-te să-l găseşti pe Pasquale. *(Aparte.)* Beatrice la Veneţia, Federigo la Veneţia... Dacă o găseşte fratele ei, vai de ea, dar o să fac tot ce-i cu putinţă ca să dau de urma ei. *(Pleacă.)*

SCENA 14

TRUFFALDINO, singur, apoi hamalul, aducând cufărul

TRUFFALDINO: Tare m-aş mai bucura să nu plece! Numai c-aş vrea să ştiu şi eu cum o s-o scot la capăt cu două slujbe! Vreau să-mi încerc isteţimea. Nu-mi prea place că trebuie să-i duc celuilalt stăpân al meu scrisoarea deschisă. Ia să încerc s-o păturesc. *(Face diverse încercări, dar nu reuşeşte.)* Acum trebuie s-o lipesc. Dac-aş şti cum să fac! Am văzut că bunica mea lipea uneori scrisorile cu pâine mestecată. Ia să încerc şi eu. *(Scoate din buzunar o bucăţică de pâine.)* Păcat că trebuie să stric bunătate de pâine... dar ce să fac? *(Mestecă o bucăţică de pâine, ca să lipească scrisoarea, dar o înghite fără să vrea.)* Drace, am înghiţit-o! Trebuie să mestec altă bucată. *(Procedează la fel, dar înghite şi a dona bucată.)* Ce să fac? Natura se împotriveşte unei asemenea fapte. Să mai încerc o dată. *(Mestecă, întocmai ca şi înainte. E gata să înghită plinea şi de data aceasta, dar se stăpâneşte şi reuşeşte, cu mare greutate, să şi-o scoată din gură.)* S-a făcut, acum o să pot lipi scrisoarea! *(O lipeşte cu pâine.)* îmi paje c-am scos-o la capăt destul de bine. Bravo mie! Vai, dar am uitat cu totul de hamal. *(Către scenă.)* Vino, prietene, şi du cufărul sus.

HAMALUL *(purtând cufărul în spate):* Sunt aici. Unde trebuie să duc cufărul?

TRUFFALDINO: La hanul ala. Vin şi eu într-o clipă.

HAMALUL: Şi cine plăteşte?

SCENA 15

BEATRICE, ieşind din han, şi cei de mai înainte

BEATRICE *(lui Truffaldino):* Acesta e cufărul meu?

TRUFFALDINO: Da, domnule.
BEATRICE *(Hamalului):* Du-mi-l în cameră.
HAMALUL: Care e camera domniei-voastre?
BEATRICE: Întreabă chelnerul.
HAMALUL: Ne-am înţeles să-mi daţi treizeci de bani.
BEATRICE: Du-te şi-o să ţi-i plătesc.
HAMALUL: V-aş ruga să mi-i daţi acum.
BEATRICE: Nu mă plictisi.
HAMALUL: Atunci azvârl cufărul în mijlocul străzii. *(Intră în han.)*
TRUFFALDINO: Cumsecade oameni şi hamalii ăştia…
BEATRICE: Ai fost la poştă?
TRUFFALDINO: Da, domnule. Beatrice: Sunt ceva scrisori pentru mine?
TRUFFALDINO: Una singură, pentru sora domniei-voastre.
BEATRICE: Bine. Unde-i?
TRUFFALDINO: Iat-o! *(Îi dă scrisoarea.)*
BEATRICE: Scrisoarea asta a fost deschisă.
TRUFFALDINO: Deschisă? Nu se poate.
BEATRICE: Deschisă, şi pe urmă lipită cu pâine.
TRUFFALDINO: Eu… habar n-am.
BEATRICE: Habar n-ai? Hoţule, mincinosule! Vreau să ştiu cine-a deschis scrisoarea asta?!
TRUFFALDINO: O să vă spun, domnule, o să vă spun tot. Oricine poate greşi. La poştă era şi o scrisoare pentru mine; eu nu prea cunosc slovele şi, fără să vreau, în loc s-o deschid pe-a mea, am deschis-o pe-a domniei-voastre. Vă cer iertare, domnule.
BEATRICE: Ei, dacă aşa stau lucrurile, nu-i nimic.
TRUFFALDINO: Aşa stau, domnule.
BEATRICE: Ai citit-o? Ştii ce scrie în ea?
TRUFFALDINO: Nici pomeneală! Are nişte slove pe care nu le pot desluşi.
BEATRICE: Şi nici altcineva n-a citit-o?
TRUFFALDINO *(mirându-se):* Vai de mine!
BEATRICE: Bagă de seamă…

TRUFFALDINO *(ca şi mai înainte):* Vai!
BEATRICE *(citeşte, încet):* N-aş vrea să mă tragă pe sfoară.
TRUFFALDINO *(aparte):* Am scăpat şi de data asta.
BEATRICE *(aparte):* Îi rămân obligată lui Tonino, e o slugă credincioasă. *(Lui Truffaldino.)* Ascultă, eu am treabă pe undeva prin apropiere. Tu du-te la han şi deschide cuferele, uite cheile, şi aeriseşte-mi puţin hainele. Mâncăm când mă întorc. *(Aparte.)* Nu-l văd nicăieri pe domnul Pantalone, şi am mare nevoie de bani. *(Iese.)*

SCENA 16

TRUFFALDINO, apoi PANTALONE

TRUFFALDINO: Toate-mi merg din plin! Nici că se putea mai bine! Sunt grozavi Dau pe mine cu o sută de scuzi mai mult decât dădeam pân-acum!
PANTALONE: Spune-mi, prietene, stăpânul tău e acasă?
TRUFFALDINO: Nu, domnule, a plecat chiar acuma.
PANTALONE: Ştii cumva unde s-a dus?
TRUFFALDINO: Habar n-am.
PANTALONE: la masa acasă?
TRUFFALDINO: Cred că da.
PANTALONE: Ţine. Când vine acasă, dă-i punga asta cu o sută de ducaţi; Eu nu pot să stau să-l aştept fiindcă am treabă. Salutare! *(Iese.)*

SCENA 17

TRUFFALDINO, apoi FLORINDO

TRUFFALDINO: Drum bun! Dar nu mi-a spus căruia din cei doi stăpâni trebuie să-i dau banii.
FLORINDO: Ei, l-ai găsit pe Pasquale?
TRUFFALDINO: Nu, domnule, nu l-am găsit pe Pasquale, dar am găsit unul care mi-a dat o pungă cu o sută de ducaţi.
FLORINDO: O sută de ducaţi? Ce să faci cu ei?
TRUFFALDINO: Spuneţi-mi drept, stăpâne, aşteptaţi bani de undeva?
FLORINDO: Da, am trimis unui negustor o scrisoare în acest scop.
TRUFFALDINO: Atunci banii ăştia sunt pentru domnia-voastră!
FLORINDO: Ce ţi-a spus acela care ţi i-a dat?
TRUFFALDINO: Mi-a spus să-i dau stăpânului meu.
FLORINDO: Atunci sunt pentru mine, nu mai încape nicio îndoială. Nu sunt eu stăpânul tău?
TRUFFALDINO *(aparte):* Nu ştie nimic de celălalt stăpân.
FLORINDO: Şi nu ştii cine ţi i-a dat?
TRUFFALDINO: Nu. Parcă l-am mai văzut eu undeva, dar nu ţin minte unde.
FLORINDO: O fi negustorul acela căruia i-am trimis scrisoarea.
TRUFFALDINO: El trebuie să fie.
FLORINDO: Nu uita de Pasquale.
TRUFFALDINO: Dau eu de el după ce mâncăm.
FLORINDO: Să mergem atunci să ne grăbim cu masa. *(Intră în han.)*
TRUFFALDINO: Să mergem. Bine că nici de data asta n-am scrântit-o şi-am dat banii stăpânului căruia i se cuveneau. *(Intră în han.)*

SCENA 18

Cameră în casa lui Pantalone

PANTALONE şi CLARICE, apoi SMERALDINA

PANTALONE: Altfel nu se poate. Mi-am dat cuvântul domnului Federigo, aşa că trebuie să-l iei de bărbat! Eu nu-s paiaţa nimănui.
CLARICE: Iartă-mă, tată, eşti stăpânul meu, dar asemenea purtare e o adevărată tiranie!
PANTALONE: Când ţi-am spus că domnul Federigo te-a cerut în căsătorie, nu te-ai împotrivit. Trebuia să vorbeşti atunci, acum e prea târziu.
CLARICE: Supunerea şi respectul mi-au luat graiul.
pantalone: Respectul şi supunerea să te îndrumeze şi acuma.
CLARICE: Tată, nu pot.
PANTALONE: Nu? Şi de ce?
CLARICE: Nu vreau să mă mărit cu Federigo.
PANTALONE: Ţi-e atât de nesuferit?
CLARICE: Nu pot să-l văd în ochi.
PANTALONE: Chiar dac-o să te învăţ cum să faci ca să-ţi placă?
CLARICE: Cum adică, tată?
PANTALONE: Nu te mai gândi la Silvio şi-ai să vezi c-o să-ţi placă Federigo.
CLARICE: Silvio e sădit adânc în inima mea, şi cum dumneata ai aprobat această logodnă a noastră, am început să-l iubesc şi mai mult.
PANTALONE *(aparte):* Pe de o parte mi-e milă de ea, dar ce să fac? *(Tare.)* Cuvântul e cuvânt.
CLARICE: Inima mea nu-i în stare de asemenea sacrificiu.
pantalone: Totuşi, trebuie să-l faci…
SMERALDINA: Stăpâne, a venit domnul Federigo şi

doreşte să vă vadă.
pantalone: Să poftească, să poftească!
CLARICE: Doamne, ce chin! *(Plânge.)*
SMERALDINA: Ce aveţi, stăpână, plângeţi? Zău că n-aveţi dreptate. N-aţi văzut ce frumos e domnul Federigo? Să fi avut eu asemenea noroc, n-aş mai fi plâns; dimpotrivă, aş fi râs de fericire, şi încă din toată inima! *(Pleacă.)*
PANTALONE: Haide, fata mea, nu trebuie să te găsească plângând.
CLARICE: Simt că mi se rupe inima.

SCENA 19

BEATRICE, îmbrăcată bărbăteşte, şi cei de mai înainte

BEATRICE: Sluga, domnule Pantalone.
PANTALONE: Sluga preaplecată. Aţi primit punga cu cei o sută de ducaţi?
BEATRICE: Nu.
PANTALONE: Am dat-o adineauri servitorului domniei-voastre. Mi-aţi spus că e un om de încredere.
BEATRICE: Da, desigur, nu-i nicio primejdie. Mi-i va da când mă voi înapoia acasă. *(Încet, lui Pantalone.)* De ce plânge domnişoara Clarice?
PANTALONE *(încet, Beatricei):* Scumpe domn Federigo, trebuie să aveţi milă de ea. Nu şi-a revenit încă în urma veştii despre moartea domniei-voastre. Cu timpul însă se va schimba.
BEATRICE *(încet):* Domnule Pantalone, lăsaţi-ne o clipă singuri, poate că reuşesc să schimb câteva cuvinte cu ea.
PANTALONE: Bine, domnule, plec şi mă întorc mai târziu.

(Aparte.) Vreau să încerc toate mijloacele. *(Tare.)* Scumpa mea fiică, aşteaptă-mă puţin, mă întorc îndată. Până atunci, ţine de urât oaspetelui nostru. *(Încet, Claricei.)* Fii înţeleaptă! *(Pleacă.)*

SCENA 20

BEATRICE şi CLARICE

BEATRICE: Domnişoară Clarice...
CLARICE: Plecaţi de-aici şi să nu îndrăzniţi să mă mai supăraţi!
BEATRICE: Atât de aspră cu acel care vă e destinat drept soţ?
CLARICE: Dacă voi fi nevoită să mă mărit cu domnia-voastră, veţi avea doar mâna mea; inima, niciodată.
BEATRICE: Sunteţi supărată pe mine, eu însă sper să vă aduc mângâiere.
CLARICE: Am să vă urăsc veşnic.
BEATRICE: Dacă aţi şti cine sunt, n-aţi mai vorbi astfel.
CLARICE: Ştiu prea bine... Sunteţi cel care mi-a stricat liniştea.
BEATRICE: Totuşi, eu cunosc mijlocul de-a vă consola.
CLARICE: Vă înşelaţi. Nimeni în afară de Silvio nu mă poate consola.
BEATRICE: Desigur, eu nu sunt în stare să vă ofer consolările pe care vi le poate da Silvio, dar pot contribui şi eu la fericirea domniei-voastre.
CLARICE: Mi se pare curios, domnule, că, după ce v-am vorbit în felul cel mai aspru cu putinţă, domnia-voastră continuaţi totuşi să mă chinuiţi.
BEATRICE *(aparte):* Mi se rupe inima de mila acestei biete fete! Nu pot s-o văd suferind.

CLARICE *(aparte):* Dragostea mă face hotărâtă, îndrăzneaţă, ba chiar şi obraznică.

BEATRICE: Domnişoară Clarice, am să vă împărtăşesc o taină.

CLARICE: Nu vă făgăduiesc c-am s-o pot păstra, aşa că e mai bine să renunţaţi.

BEATRICE: Severitatea domniei-voastre mă împiedică să vă pot face fericită.

CLARICE: Domnia-voastră nu mă puteţi face decât nenorocită.

BEATRICE: Vă înşelaţi, şi, ca să vă conving, am să vă spun totul. Dacă domnia-voastră nu mă vreţi, nici eu n-am nevoie de domnia-voastră. Dacă aţi făgăduit mâna altuia, şi eu mi-am făgăduit inima alteia.

CLARICE: Acum începeţi să-mi fiţi pe plac.

BEATRICE: Nu v-am spus că eu cunosc mijlocul de-a vă consola?

CLARICE: Mă tem că mă amăgiţi.

BEATRICE: Nu, domnişoară, nu mă prefac. Vă vorbesc cu inima deschisă şi, dacă-mi juraţi c-o să fiţi discretă, ceea ce aţi refuzat adineauri, am să vă dezvălui o taină care-o să vă aducă linişte deplină.

CLARICE: Jur să păstrez cea mai desăvârşită discreţie!

BEATRICE: Eu nu sunt Federigo Rasponi, ci sora lui, Beatrice.

CLARICE: Ah, ce spuneţi? Sunteţi femeie?

BEATRICE: Da, sunt femeie, aşa că vă puteţi da lesne seama că nu doresc de loc o asemenea căsătorie.

CLARICE: Şi despre fratele domniei-voastre ce ştiri îmi daţi?

BEATRICE: A murit în urma unei lovituri de spadă, iar vina a căzut asupra iubitului meu. Iată de ce m-am îmbrăcat în haine bărbăteşti şi am plecat pe urmele lui. Vă rog deci, scumpă domnişoară Clarice, în numele sfintelor legi ale prieteniei şi ale dragostei, să nu mă trădaţi. Ştiu cât risc mărturisindu-vă asemenea taină, dar am

făcut-o din mai multe motive: primul, fiindcă mă durea inima văzându-vă atât de necăjită; al doilea, fiindcă mi-aţi făcut impresia că sunteţi o fată căreia i te poţi destăinui fără teamă; iar al treilea, fiindcă Silvio al dumitale m-a amenințat, şi n-aş vrea ca, aţâţat de domnia-voastră, să mă pună la cine ştie ce încercare.

CLARICE: Îmi daţi voie să-i spun şi lui Silvio?

BEATRICE: Nu, dimpotrivă, vă interzic cu desăvârşire.

CLARICE: Bine, atunci am să tac.

BEATRICE: Băgaţi de seamă, să nu care cumva să scăpaţi vreun cuvânt.

CLARICE: Vă jur că n-am să scot nicio vorbă!

BEATRICE: Acum n-o să vă mai uitaţi urât la mine?

CLARICE: Dimpotrivă, am să vă fiu prietenă; şi, dacă vă pot fi de vreun ajutor, vă stau la dispoziţie.

BEATRICE: Şi eu vă făgăduiesc prietenie veşnică. Daţi-mi mâna.

CLARICE: O, n-aş vrea…

BEATRICE: Vă temeţi că n-aş fi femeie? Am să v-o dovedesc.

CLARICE: Credeţi-mă, totul mi se pare un vis.

BEATRICE: în adevăr, întâmplarea nu e din cele mai obişnuite.

CLARICE: Dimpotrivă, e din cele mai ciudate cu putinţă.

BEATRICE: Ei, acum trebuie să plec. Să ne dăm mâna, în semn de bună prietenie şi încredere.

CLARICE: Iată mâna mea… acum nu mai am nicio îndoială.

SCENA 21

PANTALONE şi cele de mai înainte

PANTALONE: Bravo! Mă bucur din toată inima. *(Claricei.)* Fiica mea, te-ai împăcat repede cu situaţia.

BEATRICE: V-am spus eu, domnule Pantalone, c-am s-o liniştesc?

PANTALONE: Domnia-voastră aţi reuşit în patru minute ceea ce n-am reuşit eu în patru ani.

CLARICE *(aparte):* Acum mă aflu într-o încurcătură şi mai mare.

PANTALONE *(Claricei):* O să stabilim, deci, pe curând şi ziua căsătoriei.

CLARICE: Nu te grăbi aşa, tată.

PANTALONE: Cum, nu v-aţi dat mâna acum câteva secunde? Atunci de ce să nu mă grăbesc? Nu, nu, nu vreau să mi se întâmple cine ştie ce necaz. Mâine totul va fi terminat.

BEATRICE: Dar mai întâi, domnule Pantalone, va trebui să punem la punct socotelile.

PANTALONE: Nicio grijă. În două ore se aranjează totul. Mâine schimbăm inelele.

CLARICE: O, tată…

PANTALONE: Scumpa mea fiică, mă duc să-i spun şi domnului Silvio.

CLARICE: Lasă-l în pace, pentru dumnezeu!

PANTALONE: Cum? N-ai spus chiar tu…

CLARICE: Am spus, dar…

PANTALONE: Niciun dar. Lucrul e terminat. Domnule, sluga. *(Vrea să fiece.)*

BEATRICE *(lui Pantalone):* Ascultaţi…

PANTALONE *(plecând):* Sunteţi soţ şi soţie.

CLARICE *(lui Pantalone):* Mai curând…

PANTALONE *(plecând):* O să stăm de vorbă diseară.

SCENA 22

BEATRICE şi CLARICE

CLARICE: Ah, domnişoară Beatrice, scap de o năpastă şi dau peste alta.
BEATRICE: Aveţi răbdare; orice se poate întâmpla în afară de faptul că v-aş putea lua de nevastă.
CLARICE: Şi dacă Silvio îşi închipuie că-i sunt necredincioasă?
BEATRICE: Nu va ţine mult amăgirea.
CLARICE: O, de-aş putea să-i spun adevărul...
BEATRICE: Eu nu vă dezleg de jurământ.
CLARICE: Atunci, ce trebuie să fac?
BEATRICE: Să suferiţi puţin.
CLARICE: Mă tem ca suferinţa aceasta să nu fie prea grea.
BEATRICE: Fericirea celor îndrăgostiţi e şi mai mare după atâta suferinţă şi îndoială! *(Pleacă.)*
CLARICE: Nu pot să mă înşel, prefăcându-mă mulţumită, atâta timp cât sunt încolţită de necazuri. Mare dreptate a avut cine a spus că viaţa e făcută din speranţe, din suferinţe şi din prea puţine bucurii. *(Pleacă.)*

ACTUL II

SCENA 1

Curtea casei lui Pantalone

SILVIO şi DOCTORUL

SILVIO: Tată, lasă-mă, te rog, în pace!
DOCTORUL: Opreşte-te şi răspunde-mi.
SILVIO: Sunt peste măsură de enervat.
DOCTORUL: Pentru ce-ai venit în curtea domnului Pantalone?
SILVIO: Pentru că vreau ori să-şi ţină cuvântul, ori să-mi dea socoteală de această jignire cumplită.
DOCTORUL: Dar treaba asta nu trebuie făcută chiar în casa lui Pantalone. Eşti un prost de te laşi orbit astfel de mânie!
SILVIO: Cine nu se poartă frumos cu noi nu merită pic de respect.
DOCTORUL: Ai dreptate. Totuşi nu trebuie să te pripeşti. Dragă Silvio, lasă totul în seama mea. Lasă-mă să vorbesc eu cu el, şi poate că-i deschid ochii şi-l fac să-şi dea seama care-i e datoria. Tu retrage-te şi aşteaptă-mă unde crezi, numai ieşi din curtea asta! Să nu ne dăm în spectacol. O să-l aştept eu pe domnul Pantalone.

SILVIO: Dar eu, dragă tată…
DOCTORUL: Dar eu, dragă fiule, vreau să fiu ascultat!
SILVIO: Bine, te voi asculta. Iată, plec. Vorbeşte-i dumneata. Te aştept la spiţer. Dar dacă domnul Pantalone stăruie în hotărârea lui, o să aibă de-a face cu mine! *(Pleacă.)*

SCENA 2

DOCTORUL, apoi PANTALONE

DOCTORUL: Bietul băiat, mi-e milă de el… Dar nici domnul Pantalone nu trebuia să-i dea cuvântul înainte de-a fi sigur că Federigo a murit. Tare-aş vrea să-l văd liniştit, şi mă tem ca mânia să nu-l îndemne la cine ştie ce.
PANTALONE *(aparte):* Ce caută doctorul în casa mea?
DOCTORUL: O, domnule Pantalone, sluga.
PANTALONE: Sluga, domnule doctor. Tocmai vă căutam pe dumneata şi pe fiul dumitale.
DOCTORUL: Da? Foarte bine. Îmi închipui că veneai să ne asiguri că domnişoara Clarice va fi soţia lui Silvio.
PANTALONE *(bâlbâindu-se):* Dimpotrivă, veneam să vă spun…
DOCTORUL: Nu, nu e nevoie de alte explicaţii. Îmi pare rău de încurcătura pe care-ai făcut-o. Să aranjăm totul între noi, prieteneşte.
PANTALONE *(tulburat):* Desigur, ţinând seama de promisiunea pe care am făcut-o domnului Federigo…
DOCTORUL: Apariţia lui neaşteptată nu ţi-a mai lăsat timp să te gândeşti la jignirea pe care o aduci casei mele.
PANTALONE: Nu e cazul să vă simţiţi jigniţi, fiindcă ştiaţi bine că eu încheiasem o altă învoială…

DOCTORUL: Ştiu ce vrei să spui. La prima vedere s-ar părea că nu poţi trece peste promisiunile făcute domnului Federigo, mai ales că erau întărite şi de un contract de căsătorie. Dar contractul acela e făcut numai între dumneata şi el, pe când al nostru e întărit de voinţa fetei.

PANTALONE: E adevărat, dar…

DOCTORUL: Şi ştii bine că în materie de căsătorie *consensus et non concubitus facit virum*.[3]

PANTALONE: Eu nu ştiu latineşte, dar îţi spun că…

DOCTORUL: Iar fetele nu trebuie sacrificate.

PANTALONE: Mai ai şi altceva de spus?

DOCTORUL: Am spus tot ce-am avut de spus.

PANTALONE: Ai isprăvit?

DOCTORUL: Am isprăvit.

PANTALONE: Pot să vorbesc şi eu?

DOCTORUL: Vorbeşte.

PANTALONE: Scumpe domnule doctor, cu toată ştiinţa dumitale…

DOCTORUL: În privinţa zestrei, ne înţelegem noi. Fie că-i mai mult, fie că-i mai puţin, n-o să mă uit eu la atâta lucru.

PANTALONE: Iar o luăm de la început! Vrei să mă laşi şi pe mine să vorbesc?

DOCTORUL: Vorbeşte.

PANTALONE: îţi spun că ştiinţa dumitale e bună şi frumoasă, dar în cazul de faţă nu e de niciun folos.

DOCTORUL: Şi dumneata vei îngădui o asemenea căsătorie?

PANTALONE: Lucrurile erau gata puse la cale şi nu mai aveam ce face. Fiica mea e mulţumită. Ce greutăţi se mai pot ivi? Veneam tocmai să te caut pe dumneata sau pe domnul Silvio ca să vă spun toate astea. Mi-e

[3] Adagiu de drept roman: „Drepturile maritale se obţin prin consimţământ, nu prin coabitare” (n.r.).

destul de neplăcut, dar nu văd altă ieşire.

DOCTORUL: Eu nu mă mir de fată, mă mir de dumneata, care te porţi aşa de urât cu mine. Dacă nu erai sigur de moartea domnului Federigo, nu trebuia să-i mai făgăduieşti fata fiului meu, iar dacă i-ai făgăduit-o, trebuie să-ţi ţii cuvântul dat cu orice preţ. Vestea morţii domnului Federigo îndreptăţea destul, chiar şi faţă de el, noua dumitale hotărâre, aşa că el nu putea să-ţi facă nici o mustrare şi nici n-avea dreptul să pretindă a i se da vreo satisfacţie. Căsătoria încheiată azi-dimineaţă între Clarice şi fiul meu Silvio, *coram testibus*[4], nu se poate desface din cauza unui simplu cuvânt pe care dumneata l-ai dat, odinioară, altuia. Bazându-mă pe drepturile fiului meu, mai că-mi vine să declar nul şi neavenit orice alt contract şi s-o oblig pe fiica dumitale să-l ia de bărbat; dar mi-ar fi ruşine să am în casă o noră cu un asemenea renume, pe fiica unui om fără cuvânt, aşa cum eşti dumneata. Domnule Pantalone, nu uita că afta e o insultă pe care mi-o aduci mie, pe care o aduci casei Lombardi, şi are să vină timpul când va trebui să mi-o plăteşti. Da, are să vină; *omnia tempus habent.*[5] *(Pleacă.)*

SCENA 3

PANTALONE, apoi SILVIO

PANTALONE: Du-te şi lasă-mă-n pace! Nu-mi pasă de nimic şi nu mi-e frică de dumneata. Preţuiesc de-o sută de ori mai mult casa Rasponi decât casa Lombardi. Un tânăr bogat şi singur la părinţi nu-i lesne de găsit. E aşa

[4] „Faţă de martori” (în limba latină în original) (n.r.).
[5] „Toate îşi au timpul lor” (în limba latină în original) (n.r.).

cum ţi-am spus!
SILVIO *(aparte):* Degeaba spune tata. Cine poate răbda n-are decât.
PANTALONE *(aparte, văzându-l pe Silvio):* Acuma iar trebuie s-o iau de la capăt.
SILVIO *(brusc):* Sluga.
PANTALONE: Sluga. *(Aparte.)* E foc şi pară.
SILVIO: Am auzit de la tata anumite lucruri. Să cred că e aşa?
PANTALONE: Tot ce ţi-a spus tatăl dumitale e adevărat.
SILVIO: S-a hotărât, prin urmare, căsătoria domnişoarei Clarice cu domnul Federigo?
PANTALONE: întocmai, domnule, s-a hotărât şi s-a stabilit.
SILVIO: Mă miră tonul acesta îndrăzneţ cu care-mi vorbiţi. Om fără cuvânt şi fără onoare!
PANTALONE: Cum poţi vorbi aşa, domnule, cu un om ca mine, un om în vârstă?!
SILVIO: Nu ştiu ce mă reţine să nu vă străpung cu sabia.
PANTALONE: Nu sunt o broască, domnule. Vii în casa mea şi mă jigneşti în felul ăsta?
SILVIO: Să ieşim atunci din casa domniei-voastre.
PANTALONE: Mă miră tare mult purtarea dumitale, domnule.
SILVIO: Dacă sunteţi un om de onoare, să ieşim.
PANTALONE: Unui om ca mine i se cuvine respect.
SILVIO: Sunteţi un netrebnic, un laş, un om josnic!
PANTALONE: Îndrăzneala dumitale întrece orice margine.
SILVIO: Ah, jur pe dumnezeu… *(Pune mâna pe spadă.)*
PANTALONE: Ajutor! *(Îşi duce mâna la pistol.)*

SCENA 4

BEATRICE, ţinând o spadă în mână, şi cei de mai înainte

BEATRICE *(lui Pantalone):* Iată-mă-s! Am venit să vă apăr. *(Ridică spada împotriva lui Silvio.)*
PANTALONE *(Beatricei):* Scumpul meu ginere, viaţa mea e în mâinile dumitale!
SILVIO *(Beatricei):* Ah, tocmai cu dumneata voiam să mă bat.
BEATRICE *(aparte):* În mare încurcătură am mai intrat!
SILVIO *(Beatricei):* Întoarce spada spre mine.
PANTALONE *(temător):* Ah, scumpul meu ginere...
BEATRICE: Nu e prima dată când înfrunt o încercare de felul acesta şi nu mă tem de dumneata. *(Prezintă spada lui Silvio.)*
PANTALONE: Ajutor! Nu-i nimeni aici? *(Fuge în stradă.)*

(Beatrice şi Silvio se bat. Silvio cade şi scapă sabia din mâna; Beatrice îi atinge pieptul cu vârful săbiei.)

SCENA 5

CLARICE şi cei de mai înainte

CLARICE *(Beatricei):* Opriţi-vă!
BEATRICE: Frumoasă Clarice, de dragul dumitale îi dăruiesc lui Silvio viaţa, iar dumneata, drept răsplată, va trebui să-ţi aminteşti de jurământul făcut. *(Pleacă.)*

SCENA 6

SILVIO şi CLARICE

CLARICE: Dragul meu, eşti cumva rănit?
SILVIO: Ah, perfidă, trădătoare! Mai îndrăzneşti să-mi spui dragule? Să spui astfel unui logodnic înşelat, unui iubit de care ţi-ai bătut joc?
CLARICE: Nu, Silvio, nu merit dojenile tale. Te iubesc, te ador, îţi sunt credincioasă.
SILVIO: Ah, mincinoaso! Mi-eşti credincioasă, da? Credinţă numeşti tu promisiunile făcute unui alt iubit?
CLARICE: N-am făcut asta şi nici n-o voi face vreodată. Mai bine mor decât să te părăsesc.
SILVIO: Aud totuşi c-ai fost legată printr-un jurământ.
CLARICE: Jurământul nu are nimic de-a face cu căsătoria.
SILVIO: Atunci ce-ai jurat?
CLARICE: Te rog să mă ierţi, scumpul meu Silvio, dar nu-ţi pot spune. Silvio: Şi pentru ce, mă rog?
CLARICE: Pentru că am jurat să tac.
SILVIO: Asta înseamnă că eşti vinovată.
CLARICE: Nu, nu sunt vinovată.
SILVIO: Cine nu-i vinovat n-are ce-ascunde.
CLARICE: Şi totuşi de data asta nu pot să vorbesc.
SILVIO: Cui ai jurat să nu vorbeşti?
CLARICE: Lui Federigo.
SILVIO: Cu cât zel te ţii de cuvânt!
CLARICE: Fireşte, altfel aş fi sperjură.
SILVIO: Şi mai spui că nu-l iubeşti! Prost e acela care te crede. Eu, unul, nu te cred. Eşti crudă! M-ai înşelat! Pleacă din faţa ochilor mei!
CLARICE: Dacă nu te iubeam, n-aş fi fugit ca o nebună să-ţi apăr viaţa.
SILVIO: Urăsc viaţa care mi-a fost dăruită de o fiinţă ingrată.
CLARICE: Te iubesc din toată inima!
SILVIO: Te urăsc din toată inima!
CLARICE: Neînduplecarea ta mă va ucide.
SILVIO: Prefer să te ştiu moartă decât necredincioasă.
CLARICE: Bine, aşa să fie. *(Ia spada de jos.)*

SILVIO: Da, spada asta mi-ar putea şterge jignirea.
CLARICE: Atât de crud eşti cu Clarice a ta?
SILVIO: Tu m-ai învăţat să fiu crud.
CLARICE: Vrei atunci să mor?
SILVIO: Nici eu singur nu mai ştiu ce vreau.
CLARICE: Îţi voi face pe plac! *(Vrea să se omoare.)*

SCENA 7

SMERALDINA şi cei de mai înainte

SMERALDINA: Opriţi-vă, ce naiba vreţi să faceţi!? *(Ia sabia din mâna Claricei. Lui Silvio.)* O lăsaţi să se omoare? Ce fel de inimă aveţi? De tigru, de leu, de drac? Uitaţi-vă la minunăţia asta de om pentru care se omoară femeile! Sunteţi prea inimoasă, stăpână. Ce, nu cumva are de gând să vă părăsească? Cine nu vă vrea nu vă merită. Ducă-se la toţi dracii ucigaşul ăsta, iar domnia-voastră veniţi cu mine, că nu duce nimeni lipsă de bărbaţi! Vă făgăduiesc că până diseară o să vă găsesc peste o duzină. *(Aruncă spada jos; Silvio o ia.)*
CLARICE *(plângând):* Ingratul! E cu putinţă oare ca moartea mea să nu-i smulgă măcar un suspin? Da, durerea o să mă ucidă; o să mor, şi-atunci ai să fii mulţumit. Şi-o să vină ziua când o să afli c-am fost nevinovată, numai că atunci va fi prea târziu. Ai să te căieşti că nu m-ai crezut şi-ai să plângi soarta mea nenorocită şi cruzimea ta barbară! *(Pleacă.)*

SCENA 8

SILVIO şi SMERALDINA

SMERALDINA: Ăsta e un lucru care nu-mi intră în cap de loc: să vezi o fată care vrea să se omoare, iar tu să stai şi să te uiţi la ea ca la teatru!
SILVIO: Eşti o proastă! Crezi că voia să se omoare cu adevărat?
SMERALDINA: Eu ştiu una şi bună, ştiu că, dacă nu picam la timp, biata de ea ar fi de mult pe lumea cealaltă.
SILVIO: Mai era destul până să-i atingă spada pieptul.
SMERALDINA: Auzi colo minciună! Era gata-gata s-o străpungă.
SILVIO: Voi, femeile, aveţi tot felul de închipuiri.
SMERALDINA: Da, ai vrea să fim după chipul şi asemănarea voastră! Cunoaşteţi zicala: noi cu ponosul, iar voi cu folosul. Femeilor li s-a dus vestea că-s necredincioase, iar bărbaţii înşeală cât pot. Pe noi ne bârfeşte toată lumea, dar despre voi nu scoate nimeni o vorbă. Noi suntem dojenite, iar vouă vi se trece totul cu vederea. Şi ştiţi pentru ce? Pentru că legile le fac bărbaţii. Dacă le-ar fi făcut femeile, atunci ar fi fost cu totul altfel. Să am eu putere, aş porunci ca toţi bărbaţii necredincioşi să ţină în mână câte o creangă, şi sunt încredinţată că toate oraşele s-ar preschimba în adevărate păduri! *(Pleacă.)*

SCENA 9

SILVIO, singur

SILVIO: Da, Clarice e necredincioasă şi, sub pretextul unui jurământ, încearcă să ascundă adevărul. E o femeie perfidă, şi încercarea aceea de sinucidere a fost o

prefăcătorie ca să mă înşele, să mă înduioşeze şi să-mi stârnească mila. Dar dacă soarta mi-l scoate în cale pe rivalul meu, nu mă las până nu mă răzbun! Nemernicul acela va muri, iar ingrata de Clarice va vedea în sângele lui rodul dragostei ei! *(Pleacă.)*

SCENA 10

Sală din han, cu două uşi la mijloc şi două laterale

TUFFALDINO, apoi FLORINDO

TRUFFALDINO: Tare mai sunt ghinionist! Din doi stăpâni, niciunul n-a venit încă la masă. Au trecut două ceasuri de când a bătut amiaza şi nici pomeneală să apară vreunul din ei. Or să pice amândoi deodată şi-atunci să văd pe unde-o să scot cămaşa! N-am să pot dovedi să-i servesc pe amândoi, şi-o să mă dau de gol. Ia seama, ia seama, uite-l pe unul din ei. Vai de capul meu!

FLORINDO: Ei bine, l-ai găsit pe acel Pasquale?

TRUFFALDINO: Nu v-am spus,. Domnule, c-o să-l caut după ce-o să mâncăm?

FLORINDO: Sunt nerăbdător să vorbesc cu el.

TRUFFALDINO: Atunci trebuia să veniţi la masă mai devreme.

FLORINDO *(aparte):* Nu există oare niciun mijloc să pot afla dacă Beatrice e aici?

TRUFFALDINO *(aparte):* îmi porunceşte să pregătesc masa, şi el pleacă. S-o fi răcit şi mâncarea.

FLORINDO: Nu mi-e foame. *(Aparte.)* Vreau să mă duc la poştă; vreau să mă duc chiar eu, poate reuşesc să aflu ceva.

TRUFFALDINO: Aflaţi, domnule, că prin părţile astea

oamenii au obiceiul să mănânce, şi cine nu mănâncă se-mbolnăveşte.

FLORINDO: Trebuie să plec pentru o chestiune urgentă. Dacă nu mă întorc până la prânz, nu-i nimic, am să mănânc diseară. Tu, dacă vrei, cere să ţi se dea de mâncare.

TRUFFALDINO: O, dacă-i aşa, puteţi să vă plimbaţi cât vă pofteşte inima.

FLORINDO: Banii ăştia mă cam încurcă. Ia-i şi pune-i în cufărul meu, uite şi cheile. *(Îi dă lui Truffaldino punga cu cei o sută de ducaţi şi cheile.)*

TRUFFALDINO: Prea bine, şi-o să vă aduc îndată cheile înapoi.

FLORINDO: Nu mi le aduce, căci nu vreau să pierd timpul. Dacă vezi că nu mă întorc până la prânz, vino şi tu în piaţă. Sunt nerăbdător să-l găseşti pe Pasquale. *(Pleacă.)*

SCENA 11

TRUFFALDINO, apoi BEATRICE, ţinând în mână o hârtie

TRUFFALDINO: Noroc că stăpânul meu a spus că poate să mi se dea de mâncare. Aşa mai zic şi eu. Dacă lui nu-i e foame, n-are decât! Firea mea însă nu se împacă cu postul. Să pun banii ăştia în cufăr, şi pe urmă…

BEATRICE: Ei, Truffaldino!

TRUFFALDINO *(aparte):* Drace!

BEATRICE: Domnul Pantalone de' Bisognosi nu ţi-a dat o pungă cu o sută de ducaţi pentru mine?

TRUFFALDINO: Da, domnule, mi-a dat.

BEATRICE: Atunci de ce nu mi-ai dat-o?

TRUFFALDINO: Cum, e pentru domnia-voastră?

BEATRICE: Cum dacă-i pentru mine? Ce ţi-a spus când ţi-a dat punga?
TRUFFALDINO: Mi-a spus să i-o dau stăpânului meu.
BEATRICE: Şi cine e stăpânul tău?
TRUFFALDINO: Domnia-voastră.
BEATRICE: Atunci de ce mai întrebi dacă punga-i a mea?
TRUFFALDINO: E-a domniei voastre atunci.
BEATRICE: Unde-i punga?
TRUFFALDINO: Iat-o! *(îi dă punga.)*
BEATRICE: Nu lipseşte nimic?
TRUFFALDINO: Eu nu m-am atins de ei, domnule.
BEATRICE *(aparte):* Îi număr eu pe urmă.
TRUFFALDINO *(aparte):* Am scrântit-o eu la început cu banii, dar până la urmă tot am dres-o. Vorba e, ce-o să-i spun celuilalt? Dacă nu erau ai lui, n-o să zică nimic.
BEATRICE: Stăpânul banului e-aici?
TRUFFALDINO: Da, domnule.
BEATRICE: Spune-i c-am invitat un prieten să prânzească cu mine, aşa că să pregătească numaidecât o masă cât mai aleasă.
TRUFFALDINO: Cum doriţi să v-o servească? Şi câte feluri porunciţi?
BEATRICE: Domnul Pantalone de' Bisognosi nu-i un om prea pretenţios. Spune-i să facă cinci sau şase feluri, dar să fie gustoase.
TRUFFALDINO: Lăsaţi pe mine.
BEATRICE: Bine, dar caută să fii la înălţime. Mă duc să-mi iau prietenul, care locuieşte în apropiere; iar până mă întorc să fie totul gata. *(Vrea să plece.)*
TRUFFALDINO: O să vedeţi cum o să fiţi servit.
BEATRICE: Ţine hârtia asta şi pune-o în cufăr. Bagă bine de seamă, că-i o poliţă de patru mii de scuzi.
TRUFFALDINO: Fiţi fără grijă, o s-o pun îndată la locul ei.
BEATRICE: Vezi să fie totul gata. *(Aparte.)* Bietul domn Pantalone, tare s-a mai speriat! Trebuie să-l înveselesc puţin. *(Pleacă.)*

SCENA 12

TRUFFALDINO, apoi BRIGHELLA

TRUFFALDINO: Vreau să fiu la înălţime. E pentru prima dată că stăpânul ăsta al meu îmi porunceşte o masă, şi vreau să-i arăt cât sunt de priceput! Pun hârtia asta în cufăr, şi pe urmă... Dă-o naibii de hârtie, o pun mai târziu, că acum n-am timp de pierdut. Hei, nu-i nimeni pe aici? Chemaţi-l pe jupân Brighella, spuneţi-i că vreau să-i vorbesc. *(Spre public.)* O masă bună nu înseamnă multe feluri de mâncare, ci modul în care-s servite, căci mult mai mult preţuieşte buna dispoziţie decât un munte de bucate.

BRIGHELLA: M-ai strigat, jupân Truffaldino? Ce-mi porunceşti?

TRUFFALDINO: Stăpânul meu a poftit la masă un prieten, aşa că trebuie să pui două tacâmuri, dar acum, îndată. Ai tot ce-ţi trebuie în bucătărie?

BRIGHELLA: La mine găseşti întotdeauna tot ce-ţi pofteşte inima. Într-o jumătate de oră pot pregăti orice fel de masă pofteşti.

TRUFFALDINO: Spune-mi, te rog, ce-ai să le dai?

BRIGHELLA: Pentru două persoane, voi servi două rânduri de câte patru feluri fiecare. E bine?

TRUFFALDINO *(aparte):* Stăpânul meu a poruncit cinci sau şase feluri; dar poate să fie şi şase sau opt, că doar nu-i mare lucru. *(Tare.)* Foarte bine. Şi ce-ai să serveşti?

BRIGHELLA: La început supă, pe urmă friptură, rasol şi un *fricando.*

TRUFFALDINO: Primele trei feluri le cunosc, dar de-al patrulea n-am auzit.

BRIGHELLA: E o mâncare franţuzească, cu sos, şi e straşnic de gustoasă.

TRUFFALDINO: Bun. Primul rând merge. Să vedem al doilea.

BRIGHELLA: în rândul al doilea o să le dăm grătar, salată, plăcintă cu came şi o budincă.

TRUFFALDINO: Nici felul ăsta nu-l cunosc. Ce-i aia botincă?

BRIGHELLA: Am zis budincă, o mâncare englezească, ceva grozav.

TRUFFALDINO: Foarte bine, sunt mulţumit; şi-acuma să vedem cum o să aşezăm mâncărurile pe masă.

BRIGHELLA: Asta e treabă uşoară. O să le aşeze chelnerul.

TRUFFALDINO: Nu, prietene, o să mă îngrijesc singur de lucrul ăsta, căci totul depinde de priceperea cu care aşezi felurile.

BRIGHELLA: Uite, de pildă, aici vom pune supa, aici friptura, aici rasolul şi aici *fricando*-ul. *(Arată unde vor fi puse mâncărurile.)*

TRUFFALDINO: Nu, nu-mi place... La mijloc să nu punem nimic?

BRIGHELLA: Atunci trebuie să servim cinci feluri.

TRUFFALDINO: Bine, fie şi cinci.

BRIGHELLA: La mijloc o să punem un sos pentru rasol.

TRUFFALDINO: Habar n-ai, scumpul meu prieten, în mijloc nu se pune decât supa, în niciun caz sosul.

BRIGHELLA: Atunci o să punem într-o parte rasolul, iar în cealaltă sosul...

TRUFFALDINO: Nici aşa nu-i bine. Voi, hangiii, vă pricepeţi numai la gătit, când e vorba de servit, însă... O să te învăţ eu.. *(Îngenunche şi arată pe Podea.)* Să zicem că asta e masa. Bagă de seamă cum se aranjează cele cinci feluri; de pildă, aici în mijloc, punem supa. *(Rupe o bucăţică din poliţă şi o pune pe locul indicat.)* în partea asta stă rasolul. *(Acelaşi joc.)* De partea cealaltă,

friptura. *(Mai rupe o bucăţică din poliţă, făcând acelaşi joc.)* Aici sosul, şi aici felul acela pe care nu-l cunosc. *(Completează locurile indicate cu alte două bucăţi de poliţă.)* Ei, ce zici? Nu-i bine aşa?

BRIGHELLA: E bine, dar ai aşezat sosul prea departe de rasol.

TRUFFALDINO: Vedem noi acuma ce putem face ca să. Le aducem mai aproape.

SCENA 13

BEATRICE, PANTALONE şi cei de mai înainte

BEATRICE *(lui Truffaldino):* Ce faci acolo, în genunchi?

TRUFFALDINO: Îi arătam cum se aranjează o masă. *(Se ridică.)*

BEATRICE: Ce hârtie e aceea?

TRUFFALDINO *(aparte):* Vai de capul meu, e poliţa!

BEATRICE: E poliţa mea.

TRUFFALDINO: Iertaţi-mă, vă rog. O s-o lipesc la loc…

BEATRICE: Nătărăule, aşa îmi păstrezi tu lucrurile? Şi tocmai un lucru atât de important! Ai merita să te croiesc! Ce ziceţi, domnule Pantalone? Aţi mai văzut prostie ca asta?

PANTALONE: Adevărat, prostia te face întotdeauna să râzi. Ar fi fost mai greu dacă răul era fără leac; dar nu vă mai supăraţi, c-o să fac altă poliţă în loc.

BEATRICE: Noroc că nu-i o poliţă trimisă din cine ştie ce oraş îndepărtat. Prostănacule!

TRUFFALDINO: Toată nenorocirea mi se trage din pricina lui Brighella, care nu ştie să aranjeze bucatele pe masă.

BRIGHELLA: Tu găseşti greutăţi în orice.

TRUFFALDINO: Eu sunt un om care ştie…
BEATRICE *(lui Truffaldino):* Bine, bine, dar acuma şterge-o!
TRUFFALDINO: Face mai mult o bună rânduială…
BEATRICE: Ţi-am spus o dată s-o ştergi de-aici!
TRUFFALDINO: În privinţa aşezării bucatelor pe masă nu mă bate nici cel mai grozav mareşal din lume! *(Pleacă.)*
BRIGHELLA: Nu-l pot înţelege pe băiatul ăsta! Uneori pare deştept, şi alteori caraghios şi nătărău.
BEATRICE *(lui Brighella):* Face numai pe prostul, pungaşul. Ei bine, ne dai ceva să mâncăm?
BRIGHELLA: Ca să servesc cinci rânduri de bucate e nevoie de oarecare timp.
PANTALONE: Ce înseamnă cinci rânduri de bucate? Cine-o să mănânce atâta? Haide, haide, că şi patru feluri e prea mult. Eu nu-s pretenţios.
BEATRICE *(lui Brighella):* Ai auzit? Dar repede.
BRIGHELLA: Foarte bine; dar dacă aveţi poftă de ceva special, vă rog să-mi spuneţi.
PANTALONE: Dacă s-ar găsi ceva tocătură, că ştii, stau cam rău cu dinţii, aş fi tare mulţumit.
BEATRICE *(lui Brighella):* Ai auzit? Nişte tocătură.
BRIGHELLA: Prea bine. Treceţi, vă rog, în camera aceea şi aşez masa într-o clipită.
BEATRICE: Spune-i lui Truffaldino să vină să ne servească.
BRIGHELLA: O să-i spun, domnule! *(Pleacă.)*

SCENA 14

BEATRICE, PANTALONE, apoi câţiva chelneri, şi pe urmă TRUFFALDINO

BEATRICE: Domnule Pantalone, o să vă mulţumiţi cu atât

de puţin?

PANTALONE: Dar mă uimiţi! Vă supăraţi chiar prea mult... Ceea ce se cuvenea să fac eu pentru domnia-voastră, faceţi domnia-voastră pentru mine. Dar, până nu punem totul la cale, nu se cade să vă poftesc la mine, căci de, am o fată în casă, şi nu se cuvine să staţi sub acelaşi acoperiş. Am primit invitaţia asta ca să-mi revin şi eu puţin; tremur şi acuma de spaimă. Dacă n-aţi fi fost domnia-voastră, Silvio ar fi fost în stare să mă măcelărească.

BEATRICE: Mă bucur c-am sosit la timp.

(Chelnerii duc în camera arătată de Brighella cele necesare pentru masă: pahare, farfurii, vin, pâine etc.)

PANTALONE: Se serveşte repede la hanul ăsta.

BEATRICE: Brighella e un om care ştie să se poarte. La Torino slujea la un cavaler de seamă şi-i mai poartă încă şi acum livreaua.

PANTALONE: Se mai află în apropiere un han, pe Canal Grande, în faţa paiaţelor de lângă podul Rialto, unde se mănâncă minunat. Am fost adesea pe-acolo cu nişte negustori cinstiţi, oameni ca pe vremuri, şi m-am simţit atât de bine, că şi acuma-mi face plăcere când mi-aduc aminte. Şi-mi amintesc mai cu seamă de-un vin de Burgundia de zici, când îl bei, că eşti în al nouălea cer!

BEATRICE: Nu există pe lume plăcere mai mare decât o tovărăşie plăcută.

PANTALONE: Dac-aţi şti ce oameni erau aceia! Ce inimi calde, câtă sinceritate. Prieteni buni am şi în cartierul Giudecca[6]. Să le dea dumnezeu sănătate! Sunt şapte, opt negustori cinstiţi care n-au pereche în lume.

(Chelnerii ies din odaie şi se întorc la bucătărie.)

[6] Giudecca, cartier evreiesc (n.r.).

BEATRICE: Prin urmare, aţi petrecut mult şi cu aceştia?
PANTALONE: Da. Şi trag nădejde să mai petrec şi de-acum încolo.
TRUFFALDINO *(ţinând în mână un castron; către Beatrice):* Veţi fi servit în cameră. Aduc la masă.
BEATRICE: Du-te tu înainte şi pune supa pe masă.
TRUFFALDINO *(ceremonios):* Masa e servită.
PANTALONE: Ciudat mai e şi servitorul ăsta... Să mergem. *(Intră în cameră.)*
BEATRICE *(lui Truffaldino, după care intră şi el în cameră):* Eu aş prefera să fii mai puţin isteţ, dar în schimb ceva mai atent.
TRUFFALDINO: Ia te uită ce serviciu! Straşnic! Să aduci numai câte un singur fel. Stăpânul meu plăteşte bani grei şi nici nu-i servit cum trebuie. Cine ştie cum o mai fi şi supa asta! Ia s-o gust! *(Scoate o lingură din buzunar şi gustă supa.)* Eu nu plec niciodată fără arme. Nu-i tocmai rea, putea să fie şi mai rea. *(Intră în odaia unde se serveşte masa.)*

SCENA 15

Un CHELNER cu o farfurie, apoi TRUFFALDINO, FLORINDO, BEATRICE şi alţi chelneri

CHELNERUL: Da mult îi mai trebuie băiatului aceluia până să vină să ia mâncarea.
TRUFFALDINO *(din odaie):* Sunt aici, prietene, ce-ai mai adus?
CHELNERUL: Iată rasolul. Mă duc să-ţi aduc felul următor. *(Pleacă.)*
TRUFFALDINO: O fi berbec, sau viţel? Pare că-i berbec. Ia

să vedem. *(Gustă puţin.)* Nu, nici berbec, nici viţel, ci oaie fragedă şi gustoasă! *(Se îndreaptă spre camera Beatricei.)*

FLORINDO *(întâlnindu-l):* Încotro?

TRUFFALDINO *(aparte):* Vai de capul meu!

FLORINDO: Unde duci mâncarea asta?

TRUFFALDINO: Pregăteam. Tocmai masa, domnule.

FLORINDO: Pentru cine?

TRUFFALDINO: Pentru domnia-voastră.

FLORINDO: De ce pui masa înainte de-a veni eu acasă?

TRUFFALDINO: V-am zărit pe fereastră. *(Aparte.)* De nu mi-aş pierde capul!

FLORINDO: Şi de ce rasolul înaintea supei?

TRUFFALDINO: Nu ştiţi, domnule, că la Veneţia supa se mănâncă la sfârşit?

FLORINDO: Eu sunt obişnuit altfel. Mie să-mi aduci întâi supa.. Du mâncarea înapoi la bucătărie.

TRUFFALDINO: Voi face precum porunciţi, stăpâne.

FLORINDO: Şi grăbeşte-te, căci după aceea vreau să mă odihnesc.

TRUFFALDINO: Numaidecât. *(Se preface că se întoarce în bucătărie.)*

FLORINDO *(aparte, intrând în cealaltă cameră din faţă):* Voi reuşi oare s-o găsesc pe Beatrice?

(Truffaldino, după ce Florindo a intrat în odaie, fuge cu mâncarea în camera în care se află Beatrice.)

CHELNERUL *(întorcându-se cu o altă farfurie):* Veşnic trebuie să-l aştept. *(Strigă.)* Truffaldino!

TRUFFALDINO *(ieşind din odaia Beatricei):* Iată-mă-s! Repede, pune masa în cealaltă cameră, căci a venit celălalt străin, şi du-i imediat supa.

CHELNERUL: Îndată. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Ce mâncare-o mai fi şi asta? A, trebuie să fie *frigando*-ul ăla! *(Gustă.)* Nu, nu-i rea, pe cuvântul

meu! *(Duce mâncarea în camera Beatricei.)*

(Trec câţiva chelneri, ducând în camera lui Florindo cele necesare pentru masă.)

TRUFFALDINO *(către chelneri):* Bravo! Îmi place, sunteţi sprinteni ca nişte pisici. *(Aparte.)* Dacă reuşesc să-i servesc pe amândoi, sunt cineva!

(Chelnerii ies din odaia lui Florindo şi se îndreaptă spre bucătărie.)

TRUFFALDINO: Iute, iute, e gata supa?
CHELNERUL: Îngrijeşte-te de masa ta, pe cealaltă las-o în seama noastră. *(Pleacă.)*
TRUFFALDINO: Aş vrea să-i servesc pe amândoi dac-aş putea... *(Chelnerul se întoarce cu supa pentru Florindo.)* Dă-mi-o să i-o duc eu, şi tu pregăteşte între timp felul următor pentru camera cealaltă. *(Ia supa din mâna Chelnerului şi o duce în camera lui Florindo.)*
CHELNERUL: Ciudat mai e şi băiatul ăsta! Vrea să servească şi-aici, şi dincolo. Treaba lui, dar bacşişul meu tot o să trebuiască să mi-l dea.
TRUFFALDINO *(iese din camera lui Florindo).*
BEATRICE *(strigând din camera sa):* Truffaldino!
CHELNERUL *(lui Truffaldino):* Serveşte-ţi stăpânul!
TRUFFALDINO: Aici sunt, stăpâne! *(Intră în odaia Beatricei.)*

(Chelnerii aduc rasolul pentru Florindo.)

CHELNERUL: Daţi-l aici. *(Ia farfuria; chelnerii pleacă.)*

(Truffaldino iese din camera Beatricei cu farfuriile murdare.)

FLORINDO *(strigând tare din odaia lui):* Truffaldino!

TRUFFALDINO: Dă încoace... *(Vrea să ia farfuri-a cu rasol din mâna Chelnerului.)*

CHELNERUL: Rasolul îl duc eu.

TRUFFALDINO: N-auzi că mă cheamă pe mine? *(îi ia farfuria din mâna şi o duce lui Florindo.)*

CHELNERUL: Eşti grozav! Vrei să le faci tu pe toate! *(Chelnerii aduc o farfurie cu chiftele, i-o dau Chelnerului şi pleacă.)* Aş duce eu chiftelele, dar nu vreau să am de-a face cu ăsta. *(Truffaldino iese din camera lui Florindo cu farfuriile murdare.)* Ţine, domnule „face toate”, du chiftelele astea în camera stăpânului dumitale.

TRUFFALDINO: Chiftele? *(Îi ia farfuria din mină.)*

CHELNERUL: Da, chiftelele pe care le-a poruncit. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Acu e-acu! Cui trebuie să i-o duc? Care dracu din cei doi stăpâni ai mei le-o fi cerut? N-aş vrea să mă duc în bucătărie să întreb, căci le-aş da de gândit. Dacă greşesc şi le duc celui care nu le-a comandat, o să mi le ceară celălalt, şi atunci iese totul la iveală. Am să fac aşa... Ei, dar cum naiba? Am să fac aşa: o să le împart în două farfurii, şi-o să duc jumătate unuia „şi jumătate celuilalt, aşa că cel care le-a poruncit o să le şi aibă. *(Ia încă o farfurie şi împarte chiftelele în două.) P*atru şi patru. Dar a rămas una în plus. Cui s-o duc oare? Ca să nu nedreptăţesc pe niciunul, o s-o mănânc eu. (M*ănâncă chifteaua.) A*cuma-i bine. Să ducem chiftelele ăstuia. (P*une o farfurie pe podea, iar pe cealaltă o duce Beatricei.)*

CHELNERUL *(aducând budinca):* Truffaldino!

TRUFFALDINO *(ieşind din odaia Beatricei):* Iată-mă-s!

CHELNERUL: Du budinca.

TRUFFALDINO: Aşteaptă o clipă. *(Ia cealaltă farfurie cu chiftele şi o duce lui Florindo.)*

CHELNERUL: Ai greşit, chiftelele au fost comandate dincolo.

TRUFFALDINO: Ştiu, prietene, dar stăpânul meu trimite în dar celuilalt străin astea patru chiftele. *(Intră.)*

CHELNERUL: Atunci se cunosc, sunt şi prieteni. Ar fi putut mânca împreună.

TRUFFALDINO *(Chelnerului, ducându-se din nou în camera lui Florindo):* Ce mâncare-ai adus?

CHELNERUL: Asta e o budincă englezească.

TRUFFALDINO: Cine-a comandat-o?

CHELNERUL: Stăpânul tău. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Ce dracu o mai fi şi botinca asta? Miroase frumos şi seamănă c-o mămăligă. Chiar dac-ar fi mămăligă, tot bună e. Ia să gust puţin. *(Scoate din buzunar o furculiţă. Mănâncă.)* Nu-i mămăligă, măcar că seamănă. *(Mănâncă din nou.)* E mai bună decât mămăliga.

BEATRICE *(strigându-l din cameră):* Truffaldino, Truffaldino!

TRUFFALDINO *(răspunzând cu gura plină):* Îndată!

FLORINDO *(strigându-l din camera lui):* Truffaldino!

TRUFFALDINO *(răspunzând tot cu gura plină):* Numaidecât! O, ce mâncare minunată! Încă o înghiţitură, şi gata. *(Continuă să mănânce.)*

BEATRICE *(iese din odaie şi, văzându-l pe Truffaldino mâncând, îi dă o palmă, zicând):* Treci la servit! *(Intră din nou în camera sa.)*

TRUFFALDINO *(pune budinca jos şi intră în odaia Beatricei).*

FLORINDO *(iese din camera lui, strigând):* Truffaldino! Hei, Truffaldino, unde dracu eşti?

TRUFFALDINO *(ieşind din camera Beatricei şi văzându-l pe Florindo):* Aici, unde să fiu?

FLORINDO: Pe unde tot umbli?

TRUFFALDINO: Eram după farfurii, stăpâne.

FLORINDO: Mai e ceva de mâncare?

TRUFFALDINO: Mă duc să văd.

FLORINDO: Ţi-am spus doar să te grăbeşti, fiindcă vreau

să mă odihnesc. *(Se întoarce în camera lui.)*

TRUFFALDINO: Îndată! *(Strigând.)* Ei, mai e ceva de servit? Mâncarea asta o pun deoparte pentru mine. *(O ascunde.)*

CHELNERUL: Uite friptura. *(Aduce o farfurie cu friptură.)*

TRUFFALDINO: Adu repede şi fructele. *(Ia farfuria cu friptură.)*

CHELNERUL: Ce atâta grabă? Le aduc îndată. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO *(intrând la Florindo):* Friptura o duc ăstuia.

CHELNERUL *(aducând o farfurie cu fructe):* Ei, unde eşti? Iată fructele!

TRUFFALDINO *(din odaia lui Florindo):* Sunt aici.

CHELNERUL *(dându-i fructele):* Ţine. Altceva mai vrei?

TRUFFALDINO: Aşteaptă puţin. *(Duce fructele Beatricei.)*

CHELNERUL: Când ici, când colo. Ăsta-i dracu gol!

TRUFFALDINO: Nu mai e nevoie de nimic. Sunt mulţumiţi amândoi.

CHELNERUL: Îmi pare bine.

TRUFFALDINO: Acum pregăteşte şi pentru mine ceva.

CHELNERUL: Îndată. *(Iese.)*

TRUFFALDINO: A sosit şi rândul botincii mele. Halal de mine, am trecut hopul. I-am servit pe amândoi, sunt mulţumiţi amândoi şi nu mai vor nimic altceva. Am dat masa la doi stăpâni, fără ca unul să ştie de celălalt! Dar dac-am reuşit să-i servesc pe amândoi, acuma vreau să mănânc şi eu cât patru! *(Pleacă.)*

SCENA 16

Stradă din faţa hanului

SMERALDINA, apoi chelnerul hanului

SMERALDINA: Hm, uite ce minte are şi stăpâna mea! Să trimită o fată tânără ca mine la han cu un răvaş! E destul de rău să fii în slujba unei femei îndrăgostite. Face la năzdrăvănii cu nemiluita stăpâna asta a mea, dar ce nu pot eu înţelege e că spune că-i îndrăgostită de domnul Silvio, că-i gata să se omoare de dragul lui şi, când colo, trimite bileţelele altuia. Te pomeneşti că-l ţine pe unul pentru vară, şi pe celălalt pentru iarnă! Fie ce-o fi... dar eu în han nu intru. Am să strig, şi careva tot trebuie să iasă. Hei, voi cei din casă, hei, voi din han!

CHELNERUL: Ce vrei, fetiţo?

SMERALDINA *(aparte):* Mor de ruşine... *(Tare.)* Spuneţi-mi, vă rog... nu locuieşte aici un oarecare domn Federigo Rasponi?

CHELNERUL: Ba da, fireşte, şi chiar acum a isprăvit masa.

SMERALDINA: Trebuie să-i dau ceva.

CHELNERUL: Pofteşte înăuntru.

SMERALDINA: Cum?! Drept cine mă luaţi? Eu sunt camerista logodnicei sale.

CHELNERUL: Prea bine, poţi intra.

SMERALDINA: Eu nu intru în han.

CHELNERUL: Vrei să-l chem să vină dânsul în stradă? Nu cred c-ar fi tocmai nimerit, mai ales că are şi musafiri, pe domnul Pantalone de' Bisognosi.

SMERALDINA: Pe stăpânul meu? O, nu vin...

CHELNERUL: Dacă vrei, pot să ţi-l trimit pe servitorul lui.

SMERALDINA:. Pe tânărul acela oacheş?

CHELNERUL: Chiar pe el.

SMERALDINA: Bine, trimiteţi-l.

CHELNERUL *(aparte):* Am priceput. Ocheşelul îi place. I-e ruşine să intre înăuntru, dar să-i facă ochi dulci în stradă n-o să-i fie ruşine. *(Intră.)*

SCENA 17

SMERALDINA, apoi TRUFFALDINO

SMERALDINA: Ce-o să-i spun eu stăpânului meu dacă mă vede aici? O să-i spun că am venit după el. Ştiu eu cum să mă descurc...

TRUFFALDINO *(ţinând în mână o sticlă, un pahar şi un şerveţel):* Cine mă caută?

SMERALDINA: Eu, domnule, îmi pare rău că te-am supărat.

TRUFFALDINO: Ba de loc, de loc. La ordinele dumitale.

SMERALDINA: Pare că erai la masă, după câte văd.

TRUFFALDINO: Eram la masă, şi pe urmă o să mă duc din nou.

SMERALDINA: O, îmi pare tare rău!

TRUFFALDINO: Mie-mi pare bine. Ca să-ţi spun drept, m-am ghiftuit destul, iar ochişorii dumitale frumoşi au sosit tocmai la timp ca să-mi ajute la mistuit.

SMERALDINA *(aparte):* Tare-i drăguţ!

TRUFFALDINO: Duc sticluţa la loc şi sunt al tău, scumpo.

SMERALDINA *(aparte):* Mi-a spus scumpo... *(Tare.)* Stăpâna mea trimite biletul ăsta domnului Federigo Rasponi şi, cum nu vreau să intru în han, m-am gândit să ţi-l dau dumitale, că doar eşti servitorul lui.

TRUFFALDINO: I-l duc bucuros, dar, mai înainte de asta, află că şi eu am să-ţi spun ceva.

SMERALDINA: Din partea cui?

TRUFFALDINO: Din partea unui om foarte cumsecade. Spune-mi, cunoşti pe un oarecare Truffaldino Battochio?

SMERALDINA: Parc-am auzit de numele ăsta, dar nu-mi mai aduc aminte. *(Aparte.)* N-o fi chiar el?

TRUFFALDINO: E un om arătos la chip, potrivit de înalt, deştept, vorbeşte frumos, maestru de ceremonii...

SMERALDINA: Nu, nu-l cunosc.
TRUFFALDINO: El însă te cunoaşte şi e tare îndrăgostit de dumneata.
SMERALDINA: Oh! Mă iei peste picior.
TRUFFALDINO: Şi dac-ar putea nădăjdui că şi dumneata simţi, cât de cât, ceva pentru el, s-ar da în vileag.
SMERALDINA: Să-ţi spun atunci, dacă l-aş vedea şi mi-ar plăcea, mi-ar fi mai uşor să-ţi răspund.
TRUFFALDINO: Vrei să-l vezi?
SMERALDINA: Cu plăcere.
TRUFFALDINO *(intrând în han):* Aşteaptă mimai o clipă.
SMERALDINA: Atunci nu-i el.
TRUFFALDINO *(iese din han, face o plecăciune în faţa Smeraldinei, vine lângă ea, suspină, şi intră din nou în han.)*
SMERALDINA: Nu pricep nimic!
TRUFFALDINO *(ieşind din nou din han):* Acum l-ai văzut?
SMERALDINA: Pe cine?
TRUFFALDINO: Pe acela care-i îndrăgostit de frumuseţea dumitale.
SMERALDINA: Eu nu te-am văzut decât pe dumneata.
TRUFFALDINO *(suspinând):* Ah!
SMERALDINA: Te pomeneşti că eşti chiar dumneata acela despre care spui că mă iubeşte?!
TRUFFALDINO *(suspinând):* Eu sunt.
SMERALDINA: Atunci de ce nu mi-ai spus-o de la început?
TRUFFALDINO: Fiindcă sunt cam ruşinos din fire.
SMERALDINA *(aparte):* Şi pietrele s-ar îndrăgosti de el!
TRUFFALDINO: Ei, ce spui?
SMERALDINA: Spun că…
TRUFFALDINO: Haide, spune odată!
SMERALDINA: Ah, şi eu sunt cam ruşinoasă…
TRUFFALDINO: Dacă ne învoim, o să fie o căsătorie între doi ruşinoşi.
SMERALDINA: Adevărul e că-mi placi tare mult.
TRUFFALDINO: Eşti fată de măritat?

SMERALDINA: O, ce întrebare!
TRUFFALDINO: Asta înseamnă că nu?
SMERALDINA: Dimpotrivă, înseamnă că da, sigur că da.
TRUFFALDINO: Şi eu sunt băiat de însurat.
SMERALDINA: Eu, dacă voiam, puteam să mă mărit de cincizeci de ori până acum, dar n-am găsit pe cineva care să-mi placă.
TRUFFALDINO: Pot nădăjdui să trezesc în dumneata oarecare simpatie pentru mine?
SMERALDINA: Da, trebuie să recunosc că dumneata ai un nu ştiu ce... Gata, nu mai spun nimic!
TRUFFALDINO: Ce-ar trebui să facă cel care-ar dori să te ceară de nevastă?
SMERALDINA: N-am nici mamă, nici tată, aşa c-ar trebui să vorbească cu stăpânul sau cu stăpâna mea.
TRUFFALDINO: Prea bine, şi, dac-o să te cer, ce crezi c-au să spună?
SMERALDINA: Au să spună că, dacă eu sunt mulţumită...
TRUFFALDINO: Şi dumneata ce-ai să răspunzi?
SMERALDINA: Am să răspund că... dacă ei sunt mulţumiţi...
TRUFFALDINO: Mi-ajunge atât. Vom fi mulţumiţi cu toţii. Dă-mi scrisoarea, şi mai stăm de vorbă când aduc răspunsul!
SMERALDINA: Iat-o!
TRUFFALDINO: Ştii ce scrie în ea?
SMERALDINA: Habar n-am, şi dac-ai şti ce curioasă sunt să aflu!
TRUFFALDINO: N-aş vrea să fie vreo scrisoare care să-l mâhnească pe stăpânul meu, ca după aceea să mă altoiască.
SMERALDINA: Cine ştie? Nu cred că-i o scrisoare de dragoste.
TRUFFALDINO: Eu nu vreau să am bătaie de cap. Dacă nu ştiu ce scrie înăuntru, nu i-o dau.
SMERALDINA: Am putea s-o deschidem... dar pe urmă să

te văd, cum o lipeşti la loc?
TRUFFALDINO: Las' pe mine! Grozav mă mai pricep să lipesc scrisorile! Să le vezi, nici n-ai zice c-au fost deschise.
SMERALDINA: Atunci s-o deschidem.
TRUFFALDINO: Ştii să citeşti?
SMERALDINA: Puţin. Dumneata, însă, trebuie să citeşti bine, fireşte.
TRUFFALDINO: Ba şi eu tot puţin.
SMERALDINA: S-auzim atunci.
TRUFFALDINO: S-o deschidem cu băgare de seamă. *(Rupe o bucată.)*
SMERALDINA: Vai, ce-ai făcut?
TRUFFALDINO: Nimic. Mă pricep eu s-o fac la loc. Uite c-am deschis-o!
SMERALDINA: Haide, citeşte!
TRUFFALDINO: Citeşte dumneata. Doar e scrisul stăpânei dumitale şi-l cunoşti mai bine decât mine.
SMERALDINA *(uitându-se la scrisoare):* Ca să-ţi spun drept, nu pricep nimic.
TRUFFALDINO *(uitându-se şi el la scrisoare):* Nici eu nu pricep nicio iotă.
SMERALDINA: Atunci la ce-am mai deschis-o?
TRUFFALDINO: Ai puţină răbdare, câteva litere tot cunosc. *(Ia scrisoarea.)*
SMERALDINA: Şi eu cunosc câteva litere.
TRUFFALDINO: Ia să vedem… ăsta nu-i *d?*
SMERALDINA: Nici pomeneală, ăsta-i *s.*
TRUFFALDINO: Ce mi-e *d,* ce mi-e s. E-o deosebire aşa de mică!
SMERALDINA: D, d, d… nu, nu, aşteaptă puţin cred că e *a.*
TRUFFALDINO: Nu cred…
SMERALDINA: Ba eu aşa cred. Codiţa asta ce literă să fie?
TRUFFALDINO: *G:* tocmai ca să facă *dragă.*

SCENA 18

BEATRICE şi PANTALONE ieşind din han, şi cei de mai înainte

PANTALONE *(Smeraldinei):* Ce cauţi aici?
SMERALDINA: Nimic, stăpâne. *(Speriată.)* Veneam în întâmpinarea domniei-voastre.
PANTALONE *(Smeraldinei):* Ce treabă ai cu mine?
SMERALDINA *(ca mai sus):* Vă caută stăpâna.
BEATRICE *(lui Truffaldino):* Ce ţii în mână?
TRUFFALDINO *(foarte speriat):* Nimic, o hârtie...
BEATRICE *(lui Truffaldino):* Ia să văd.
TRUFFALDINO *(dându-i, tremurând, scrisoarea):* Poftim, stăpâne.
BEATRICE: Cum?! Biletul ăsta e pentru mine! Netrebnicule! Veşnic îmi deschizi scrisorile!
TRUFFALDINO: Eu nu ştiu nimic, domnule.
BEATRICE: Ia uitaţi-vă, domnule Pantalone, un bilet de la domnişoara Clarice în care-mi spune că Silvio e nebun de gelozie, şi nătărăul ăsta mi l-a deschis.
PANTALONE *(Smeraldinei):* Şi tu ce făceai aici?
SMERALDINA: Eu nu ştiu nimic, domnule.
BEATRICE: Cine-a deschis biletul?
TRUFFALDINO: Eu nu.
SMERALDINA: Nici eu.
PANTALONE: Atunci cine l-a adus?
SMERALDINA: Truffaldino trebuia să-l dea stăpânului său.
TRUFFALDINO: Şi Smeraldina l-a adus lui Truffaldino.
SMERALDINA *(aparte):* Flecarule, să ştii că nu te mai iubesc!
PANTALONE: Gaiţo, asta-i isprava ta! Şi nu ştiu ce mă opreşte să nu-ţi dau două palme!
SMERALDINA: Nimeni nu m-a bătut până acum. Mă mir de domnia-voastră...

PANTALONE *(apropiindu-se de ea):* Aşa-mi răspunzi?
SMERALDINA: Ei, şi nu mă mai certaţi atâta! *(Pleacă, fugind.)* Noroc că nu vă puteţi ţine după mine!
PANTALONE: Obraznico, lasă că-ţi arăt eu ţie de pot sau nu să fug! Te prind eu! *(Pleacă, fugind, după Smeraldina.)*

SCENA 19

BEATRICE, TRUFFALDINO apoi FLORINDO la fereastra hanului

TRUFFALDINO *(aparte):* De-aş putea s-o şterg.
BEATRICE *(citind biletul):* Sărmana Clarice! E disperată din pricina geloziei lui Silvio. Va trebui să arăt cine sunt cu adevărat ca s-o liniştesc.
TRUFFALDINO *(aparte):* Parcă nu mă vede. Ia să-ncerc s-o iau din loc... *(Încearcă să plece încet-încet.)*
BEATRICE: Unde-ai plecat?
TRUFFALDINO *(oprindu-se):* Nicăieri.
BEATRICE: De ce-ai deschis scrisoarea?
TRUFFALDINO: Smeraldina a deschis-o. Eu nu ştiu nimic, domnule.
BEATRICE: Ce Smeraldina? Tu ai deschis-o, afurisitule! E a doua scrisoare pe care mi-o deschizi pe ziua de azi. Vino aici!
TRUFFALDINO: Fie-vă milă, domnule! *(Se apropie, plin de frică.)*
BEATRICE: Vino aici am spus!
TRUFFALDINO *(acelaşi joc):* Iertaţi-mă!
BEATRICE *(ia bastonul de la brâul lui Truffaldino şi începe să-l bată, în timp ce stă cu spatele spre han).*
FLORINDO *(de la fereastră):* Cine îndrăzneşte să-mi bată

servitorul? *(Pleacă de la fereastră.)*
TRUFFALDINO: Iertaţi-mă, altă dată nu le mai deschid!
BEATRICE: Aşa, pungaşule! învaţă-te să nu mai deschizi scrisorile altora! *(Aruncă bastonul pe jos şi iese.)*

SCENA 20

TRUFFALDINO, apoi FLORINDO, care iese din han

TRUFFALDINO *(după plecarea Beatricei):* Vai de capul meu şi de sufletul meu! Să te porţi în felul ăsta cu un om ca mine? Să-l baţi în halul ăsta? Dacă nu eşti mulţumit de-un servitor, n-ai decât să-l dai afară!
FLORINDO *(ieşind din han, fără să fie văzut de Truffaldino):* Ce tot spui acolo?
TRUFFALDINO *(văzându-l pe Florindo):* Spun că n-ai dreptul să dai în servitorii altora. Asta e o jignire adusă stăpânului meu. *(Se uită spre partea în care a plecat Beatrice.)*
FLORINDO: Da, asta e o jignire care mi-a fost adusă mie. Cine te-a bătut?
TRUFFALDINO: Nu ştiu, stăpâne, nu-l cunosc.
FLORINDO: Atunci de ce te-a bătut?
TRUFFALDINO: Fiindcă... fiindcă l-am scuipat pe gheată.
FLORINDO: Şi tu te laşi bătut fără să te aperi, fără să faci nicio mişcare? Şi-ţi expui stăpânul unor asemenea insulte şi neplăceri? Măgarule, netrebnicule! *(Ia bastonul de jos.)* Dacă-ţi place să mănânci bătaie, te satur eu! *(Îl bate zdravăn, pe urmă intră în han.)*
TRUFFALDINO: Acum pot spune şi eu că sunt slugă la doi stăpâni! Am primit leafă de la amândoi. *(Intră în han.)*

ACTUL III

SCENA 1

O sală din han, cu mai multe uşi

TKUFFALDINO singur, apoi doi chelneri

TRUFFALDINO: Mă oblojesc puţin şi-mi trec toate vânătăile căpătate de pe urma ciomăgelilor. Dar am mâncat bine, şi diseară am să mănânc şi mai bine, şi-atâta timp cât sunt în stare, vreau să-i servesc pe amândoi stăpânii. Unde mai pui că am şi două lefuri! Acuma ce mai am de făcut? Primul stăpân a ieşit, al doilea doarme. E timpul cel mai potrivit să aerisesc îmbrăcămintea, să scot hainele din cufăr şi să mă uit dacă nu le lipseşte ceva. Uite şi cheile. Sala asta e foarte nimerită pentru asemenea treabă. Aduc cuferele aici şi fac curăţenie în ele. Dar am nevoie de cineva care să mă ajute. *(Strigă.)* Hei, chelner!

CHELNERUL *(Venind cu un băiat):* Ce doreşti?

TRUFFALDINO: Vreau să mi se dea o mână de ajutor ca să scot nişte cufere din odăile-acelea. Trebuie să aerisesc hainele.

CHELNERUL *(băiatului):* Du-te şi ajută-l.

TRUFFALDINO: Haide, şi ţi-aş da cu mare plăcere o parte din darurile cu care m-au blagoslovit stăpânii mei! *(Intră cu băiatul într-una din camere.)*

CHELNERUL: Ăsta pare să fie un servitor bun. E sprinten, îndemânatic, atent, dar nu se poate să nu aibă şi ceva cusururi. Am fost şi eu servitor şi ştiu că nu-i o meserie pe care-o faci din plăcere; ci fie ca să-ţi jupoi stăpânul, fie ca să te bucuri de protecţia lui.

TRUFFALDINO *(ieşind din cameră cu băiatul şi ducând amândoi un cufăr):* Acuma încet, şi să-l punem aici. *(Aşază cufărul în mijlocul sălii.)* Să mergem să-l aducem şi pe celălalt, dar încet, fiindcă stăpânul doarme în camera de-alături. *(Intră cu băiatul în camera lui Florindo.)*

CHELNERUL: Ăsta ori e un om şi jumătate, ori un mare pehlivan... Nicicând n-am mai văzut pe cineva să servească doi stăpâni în felul ăsta! N-ar strica să fiu mai cu băgare de seamă, ca nu cumva într-o bună zi, sub cuvânt că-i serveşte pe-amândoi, să-i jupoaie şi pe unul şi pe altul.

TRUFFALDINO *(ieşind cu băiatul din cameră şi aducând celălalt cufăr):* Şi pe ăsta să-l punem tot aici. *(îl aşază la mică distanţă de celălalt.)* Acum, dacă ai treabă, poţi să pleci, că nu mai am nevoie de tine.

CHELNERUL *(băiatului, care tocmai pleacă):* Du-te în bucătărie. *(Lui Truffaldino.)* Altceva îţi mai trebuie?

TRUFFALDINO: Nimic. Treaba ştiu să mi-o fac şi singur.

CHELNERUL: Eşti un om şi jumătate! Află că te stimez! *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Acum să-mi fac treaba bine, în tihnă, fără să mă bată nimeni la cap. *(Scoate din buzunar o cheie.)* Ce cheie o fi asta? Oare la ce cufăr s-o potrivi? Ia să încerc. *(Deschide un cufăr.)* Am ghicit numaidecât. Sunt cel mai deştept om din lume! Şi astălaltă trebuie să fie pentru celălalt. *(Scoate din buzunar altă cheie, cu care deschide cel de al doilea cufăr.)* Le-am deschis pe amândouă. Acum să scoatem fiecare lucru. *(Scoate hainele din amândouă cuferele şi le pune pe măsuţă, în fiecare cufăr se află câte o haină din postav negru,*

cărţi, acte şi alte mărunţişuri.) Ia să văd dacă nu e ceva prin buzunare... Uneori găseşti aici bunătăţi, cofeturi... *(Controlează buzunarele de la haina neagră a Beatricei. Găseşte un portret.)* O, ce frumoasă poză! Ce bărbat frumos! Cine-o fi oare? Parcă l-aş cunoaşte, dar nu-mi amintesc de unde. Şi seamănă puţin cu celălalt stăpân al meu. Dar nu, ăla poartă altfel de haine şi altă perucă.

SCENA 3

FLORINDO, în odaia lui, şi TRUFFALDINO

FLORINDO *(chemându-l din cameră):* Truffaldino!

TRUFFALDINO: La dracu! S-a şi trezit! Dacă-l pune naiba să iasă afară şi să vadă cufărul celuilalt, o să vrea să ştie... Repede, repede, să-l încui, şi dacă vine, spun că nu ştiu al cui e. *(Pune lucrurile la loc.)*

FLORINDO *(ca mai înainte):* Truffaldino!

TRUFFALDINO *(răspunzând tare):* Vin, stăpâne! Să strâng lucrurile. Dar nu-mi amintesc... haina asta era? Şi hârtiile din care cufăr le-am scos oare?

FLORINDO *(ca mai înainte):* Vii odată, sau e nevoie să te croiesc?

TRUFFALDINO *(tare, ca şi mai înainte):* Vin îndată, domnule! Iute, iute, numai de n-ar veni! Le rânduiesc eu pe toate după ce pleacă de-acasă. *(Pune lucrurile la întâmplare în cele două cufere, apoi le închide.)*

FLORINDO *(ieşind din odaia lui, în haină de casă; lui Truffaldino):* Ce naiba faci aici?

TRUFFALDINO: Scumpul meu stăpân, nu mi-aţi poruncit să vă curăţ hainele? Eram aici şi-mi făceam datoria.

FLORINDO: Al cui e celălalt cufăr?

TRUFFALDINO: Habar n-am! O fi al vreunui alt străin.

FLORINDO: Dă-mi haina neagră.

TRUFFALDINO: Îndată. *(Deschide cufărul lui Florindo şi-i dă haina neagră. Florindo îşi scoate haina de casă şi o pune pe cealaltă; apoi, băgând mâinile în buzunar, găseşte portretul.)*

FLORINDO *(uitându-se foarte mirat la portret):* Ce-i asta?

TRUFFALDINO *(aparte):* Drace, am scrântit-o! în loc să-l pun în haina celuilalt, l-am pus într-a ăstuia. Am greşit din pricina culorii.

FLORINDO *(aparte):* O, ceruri! Oare nu mă-nşel? Acesta e portretul meu, portretul pe care l-am dat eu însumi scumpei mele Beatrice. *(Tare.)* Ia spune-mi, cum a ajuns portretul ăsta în buzunarul hainei mele, că nu era acolo?!

TRUFFALDINO *(aparte):* Acuma chiar că nu mai ştiu ce să spun. Ia să-mi bat puţin capul…

FLORINDO: Spune, vorbeşte, răspunde! Cum a ajuns portretul ăsta în buzunarul hainei mele?

TRUFFALDINO: Scumpul meu stăpân, iertaţi-mi îndrăzneala… Portretul ăsta-i al meu şi l-am ascuns unde am crezut eu că-i mai bine, de frică să nu-l pierd. Fie-vă milă, pentru dumnezeu!

FLORINDO: De unde ai tu acest portret?

TRUFFALDINO: L-am moştenit de la stăpânul meu.

FLORINDO: L-ai moştenit?

TRUFFALDINO: Da, domnule. De la un stăpân care-a răposat şi care mi-a lăsat fel de fel de mărunţişuri… Pe unele le-am vândut, dar portretul ăsta l-am păstrat.

FLORINDO: Doamne! Şi cât timp e de când a murit stăpânul tău?

TRUFFALDINO: Să tot fie o săptămână. *(Aparte.)* Spun şi eu ce-mi vine la gură.

FLORINDO: Şi cum îl chema pe stăpânul tău?

TRUFFALDINO: Nu ştiu, domnule, trăia sub un alt nume.

FLORINDO: Sub un alt nume? Şi cât timp l-ai servit?

TRUFFALDINO: Puţin, zece sau douăsprezece zile.

FLORINDO *(aparte):* O, ceruri! Mi-e frică să nu fi fost Beatrice. A fugit îmbrăcată bărbăteşte... trăia sub un alt nume... Vai, nenorocitul de mine! Dacă-i adevărat?

TRUFFALDINO *(aparte):* Ăsta crede orice, pot să-i spun tot ce-mi trece prin cap...

FLORINDO *(îndurerat):* Spune-mi, stăpânul acela al tău era tânăr?

TRUFFALDINO: Da, domnule, tânăr.

FLORINDO: N-avea barbă?.

TRUFFALDINO: Nu, n-avea.

FLORINDO *(aparte, suspinând):* Nu mai încape nicio îndoială, ea era.

TRUFFALDINO *(aparte):* Trag nădejde că n-o să mă croiască.

FLORINDO: Ştii cel puţin din ce loc era fostul tău stăpân?

TRUFFALDINO: Locul îl ştiam, dar l-am uitat.

FLORINDO: Nu cumva din Torino?

TRUFFALDINO: Ba chiar din Torino.

FLORINDO *(aparte):* Fiecare vorba a lui e ca o lovitură de pumnal. *(Tare.)* Şi eşti sigur că domnul ăsta din Torino a murit?

TRUFFALDINO: Foarte sigur, stăpâne.

FLORINDO: Şi de ce-a murit?

TRUFFALDINO: A avut un accident, şi gata... a murit. *(Aparte.)* Aşa, poate scap.

FLORINDO: Şi unde l-au îngropat?

TRUFFALDINO *(aparte):* Altă încurcătură. *(Tare.)* Nu l-au îngropat, domnule, fiindcă unei alte slugi de-a lui, tot din Torino, i s-a îngăduit să-l pună într-un coşciug şi să-l trimită în oraşul lui.

FLORINDO: E servitorul care te-a rugat azi-dimineaţă să-i iei scrisoarea de la poştă?

TRUFFALDINO: Întocmai, domnule, e vorba de Pasquale.

FLORINDO *(aparte):* Nu mai am nicio nădejde, Beatrice a murit! Săraca Beatrice! Greutăţile drumului şi supărările trebuie s-o fi ucis. Vai! Nu-mi mai pot stăpâni

durerea! *(Intră în odaia lui.)*

SCENA 3

TRUFFALDINO, apoi BEATRICE, şi PANTALONE

TRUFFALDINO: De unde s-o mai fi ivit şi încurcătura asta? E îndurerat, plânge, e din cale-afară de necăjit. N-aş fi vrut să-i trezesc cine ştie ce durere cu povestea asta a mea. Am făcut-o numai ca să scap de mângâierea loviturilor de baston şi ca să ies din beleaua în care m-au pus lăzile. Portretul acela l-a dat gata. Să ştii că-l cunoaşte. Să duc iute cuferele în odaie, ca să nu mai păţesc cine ştie ce. Vai, uite că vine şi celălalt stăpân!

BEATRICE: Credeţi-mă, domnule Pantalone, ultima partidă de oglinzi şi ceară roşie a fost pusă de două ori la socoteală.

PANTALONE: Se prea poate ca tinerii să fi greşit. O să spun copistului să mai verifice încă o dată socotelile. O să le confruntăm şi-o să vedem unde-i greşeala.

BEATRICE: Am şi eu un extras al socotelilor din registrele noastre. Să le mai calculăm o dată. S-ar putea ca ori noi, ori domnia-voastră să fi greşit. Truffaldino!

TRUFFALDINO: Da, domnule.

BEATRICE: La tine sunt cheile de la cufărul meu?

TRUFFALDINO: Da, domnule, iată-le.

BEATRICE: De ce mi-ai dus cufărul aici?

TRUFFALDINO: Ca să aerisesc puţin hainele.

BEATRICE: Şi le-ai aerisit?

TRUFFALDINO: Le-am aerisit.

BEATRICE: Deschide şi dă-mi… Cufărul celălalt al cui e?

TRUFFALDINO: Al unui străin care-a sosit tocmai acuma.

BEATRICE: Dă-mi catastiful acela care se află la fund.

TRUFFALDINO: Îndată, domnule. *(Aparte.)* Cerul să mă ajute! *(Deschide şi caută catastiful.)*
PANTALONE: Cum spuneam, se poate să fie o greşeală. În asemenea caz, greşelile nu se plătesc.
BEATRICE: S-ar putea să fie aşa. Să confruntăm.
TRUFFALDINO: Ăsta-i? *(Arată Beatricei un catastif.)*
BEATRICE: Da. *(Ia catastiful, fără să se uite prea bine, şi-l deschide.)* Nu, nu-i ăsta… al cui e catastiful ăsta?
TRUFFALDINO *(aparte):* S-a terminat cu mine!
BEATRICE *(aparte):* Astea-s scrisorile mele pe care le-am trimis lui Florindo. Memoriile astea, socotelile… sunt ale lui. Mă ia cu călduri, tremur, nu mai ştiu pe ce lume mă aflu.
PANTALONE: Ce-aţi păţit, domnule Federigo, nu vă simţiţi bine?
BEATRICE: Nu-i nimic… *(Încet, lui Truffaldino.)* Truffaldino, cum a ajuns catastiful ăsta străin în cufărul meu?
TRUFFALDINO: Habar n-am…
BEATRICE: Haide, haide, nu te zăpăci, spune-mi adevărul!
TRUFFALDINO: Vă cer iertare, domnule, de îndrăzneala mea. Catastiful ăsta-i al meu şi, ca să fie mai în siguranţă, l-am pus în cufărul domniei-voastre. *(Aparte.)* Cu celălalt s-a prins, poate că se prinde şi cu ăsta.
BEATRICE: Dacă-i al tău, cum se face că nu-l recunoşti şi mi-l dai mie?
TRUFFALDINO *(aparte):* Oh, ăsta e mai şiret! *(Tare.)* Îl am de prea puţină vreme, aşa că nu-l pot recunoaşte dintr-o dată.
BEATRICE: Şi de unde ai tu acest catastif?
TRUFFALDINO: De la un stăpân pe care l-am avut la Veneţia. A murit, şi eu am moştenit catastiful ăsta.
BEATRICE: De când a murit?
TRUFFALDINO: Ştiu şi eu? De vreo douăsprezece zile.
BEATRICE: Dar atunci cum se face că eu te-am găsit la Verona?

TRUFFALDINO: Tocmai atunci plecasem din Veneţia, fiindcă stăpânul meu murise.

BEATRICE *(aparte):* Vai mie! *(Tare.)* Pe stăpânul tău îl chema Florindo?

TRUFFALDINO: Da, domnule, Florindo.

BEATRICE: Din familia Aretusi?

TRUFFALDINO: Întocmai, Aretusi.

BEATRICE: Şi eşti sigur c-a murit?

TRUFFALDINO: Cât se poate de sigur.

BEATRICE: Din ce cauză a murit? Şi unde e îngropat?

TRUFFALDINO: A căzut într-un canal şi s-a înecat. De atunci nu l-am mai văzut.

BEATRICE: O, nenorocita de mine! A murit Florindo, dragostea mea, singura mea nădejde! La ce-mi mai foloseşte acum viaţa asta zadarnică dacă l-am pierdut pe acela pentru care trăiam? O, deşertăciune! O, speranţe amăgitoare! O, nenorocite înşelătorii poruncite de dragoste! Plec din oraşul meu, îmi las părinţii, mă îmbrac în haine bărbăteşti, mă avânt în primejdii, îmi risc chiar viaţa... toate astea numai pentru Florindo, şi Florindo e mort! Vai, nenorocită Beatrice! Nu era de ajuns că mi-am pierdut fratele? Acum îmi pierd şi logodnicul! Cerul a vrut ca după Federigo să moară şi Florindo. Dar dacă eu sunt cauza morţii lor, dacă eu sunt păcătoasă, de ce oare cerul nu-şi trimite răzbunarea împotriva mea? În zadar plâng şi sufăr, Florindo a murit! Vai, durerea mă copleşeşte! Nu mai am ce face cu viaţa. Idolul meu, scumpul meu logodnic, te voi urma! *(Pleacă, deznădăjduită la culme, şi intră în camera sa.)*

PANTALONE *(care a ascultat cu nespusă mirare cuvintele Beatricei):* Truffaldino!

TRUFFALDINO: Poruncă, domnule Pantalone.

PANTALONE: Stăpânul tău e femeie.

TRUFFALDINO: Femeie?

PANTALONE: Vai, ce întâmplare!

TRUFFALDINO: Ce minune!
PANTALONE: Nu mai ştiu ce să spun.
TRUFFALDINO: Eu sunt fericit!
PANTALONE: Mă duc să-i spun fiicei mele. *(Pleacă.)*
TRUFFALDINO: Nu mai sunt slugă la doi stăpâni, ci la un stăpân şi la o stăpână. *(Pleacă.)*

SCENA 4

Stradă în faţa hanului

DOCTORUL, apoi PANTALONE, care iese din han

DOCTORUL: Cu cât mă gândesc mai mult la bătrânul Pantalone, cu atât simt cum mi se urcă sângele la cap. Nu-mi pot găsi liniştea.
PANTALONE *(vesel):* Scumpe doctore, sluga.
DOCTORUL: Mă miră că îndrăzneşti să mai şi saluţi!
PANTALONE: Am să-ţi dau o veste mare. Află că…
DOCTORUL: Vrei poate să-mi spui c-aţi făcut nunta? Nu-mi pasă!
PANTALONE: Nici pomeneală! Dar lasă-mă să vorbesc.
DOCTORUL: Vorbeşte, lovi-te-ar bolile cele rele!
PANTALONE *(aparte):* Îmi vine să-i dau câţiva pumni! *(Tare.)* Dacă vrei, fiica mea va fi soţia fiului dumitale.
DOCTORUL: Foarte mulţumesc, dar nu te mai obosi. Fiul meu nu-i aşa de grozav ca domnul acela din Torino. Dă-i-o lui!
PANTALONE: N-ai mai vorbi aşa dac-ai şti cine-i domnul acela din Torino!
DOCTORUL: Fie cine-o fi. Fiica dumitale a fost văzută cu el, *el hoc sufficit*[7].

[7] „Şi asta ajunge“ (în limba latină în original) (n.r.).

PANTALONE: Dar nu-i adevărat că-i...
DOCTORUL: Nu vreau să mai aud nimic!
PANTALONE: Dacă nu vrei să mă asculţi, va fi cu atât mai rău pentru dumneata.
DOCTORUL: O să vedem noi pentru cine-o să fie mai rău...
PANTALONE: Domnule, fiica mea e o fată cinstită şi aceea...
DOCTORUL: Să te ia dracu! pantalone: Şi pe dumneata!
DOCTORUL: Bătrân fără cuvânt şi fără onoare! *(Pleacă.)*

SCENA 5

PANTALONE, apoi SILVIO

PANTALONE: Fii blestemat! Ăsta e un animal îmbrăcat în haine de om. De unde să-mi fi trecut prin cap că-i femeie? Dar dacă nu m-a lăsat să vorbesc... Uite-l şi pe mucosul de fiu-său! Mă aştept la o nouă obrăznicie.
SILVIO *(aparte):* Uite-l pe Pantalone. Îmi vine să-i înfig spada-n piept!
PANTALONE: Domnule Silvio, cu îngăduinţa dumitale vreau să-ţi dau o veste mare, dac-o să mă laşi să vorbesc şi n-o să te porţi cu mine aşa cum s-a purtat tatăl dumitale.
SILVIO: Vorbiţi, ce aveţi să-mi spuneţi?
PANTALONE: Află că s-a terminat cu logodna dintre fiica mea şi domnul Federigo.
SILVIO: Adevărat? Nu mă amăgiţi?
PANTALONE: E întocmai cum îţi spun, şi, dac-o mai iubeşti încă, fiica mea e gata să-ţi dea mâna.
SILVIO: Ceruri! mă readuceţi la viaţă.
PANTALONE *(aparte):* Nu-i chiar atât de sălbatic ca tată-

său!

SILVIO: Dar, o, ceruri! cum o să mai pot eu oare strânge la pieptul meu pe aceea care-a vorbit atâta vreme cu un alt logodnic?

PANTALONE: Nu-ţi face griji din pricina asta. Federigo Rasponi nu-i altcineva decât Beatrice Rasponi, sora lui…

SILVIO: Cum? Nu mai înţeleg nimic.

PANTALONE: Într-adevăr, e şi greu de înţeles. Acela ce se dădea drept Federigo s-a dovedit a fi Beatrice.

SILVIO: Îmbrăcată bărbăteşte?

PANTALONE: Îmbrăcată bărbăteşte.

SILVIO: Acuma înţeleg totul…

PANTALONE: Slavă domnului!

SILVIO: Povestiţi-mi şi mie cum aţi aflat.

PANTALONE: Să mergem acasă. Fiica mea nu ştie încă nimic şi aşa, cu o singură povestire, am să vă mulţumesc pe amândoi.

SILVIO: Vă urmez şi vă cer de o mie de ori iertare dacă, din cauza prea marii melc dragoste…

PANTALONE: Haide, te iert. Ştiu şi eu ce-nseamnă dragostea. Să mergem, fiule. *(Pleacă.)*

SILVIO: Cine-i mai fericit ca mine? Care inimă e mai plină de bucurie decât a mea? *(Pleacă cu Pantalone.)*

SCENA 6

Sală în han, având mai multe uşi

BEATRICE şi FLORINDO, ieşind din camerele lor, cu câte un cuţit în mână, ca şi cum ar vrea să se sinucidă. Beatrice e reţinută de BRIGHELLA, iar Florindo, de CHELNER; merg în aşa fel, încât nu se văd unul pe altul

BRIGHELLA *(ţinând mâna Beatricei):* Opriţi-vă!
BEATRICE *(forţându-se să scape):* Fie-ţi milă, lasă-mă!
CHELNERUL *(lui Florindo, ţinându-l):* Nu vă lăsaţi copleşit de durere!
FLORINDO: Du-te la dracu! *(Îşi scoate mâna din strânsoarea Chelnerului.)*
BEATRICE: N-o să reuşiţi să mă împiedicaţi! *(Se depărtează de Brighella. Înaintează amândoi, hotărâţi să se sinucidă, dar, văzându-se şi recunoscându-se rămân ca trăsniţi.)*
FLORINDO: Ce văd?
BEATRICE: Florindo!
FLORINDO: Beatrice!
BEATRICE: Eşti viu?
FLORINDO: Trăieşti?
BEATRICE: Ce soartă!
FLORINDO: Oh, sufletul meu!

(Aruncă armele şi se îmbrăţişează.)

BRIGHELLA *(Chelnerului, glumind):* Şterge sângele ăla, să nu fie de rău!
CHELNERUL *(aparte):* Să ascund cel puţin cuţitele astea. *(Ia cuţitele şi pleacă.)*

SCENA 7

BEATRICE, FLORINDO, apoi BRIGHELLA

FLORINDO: Ce te-a împins la actul ăsta deznădăjduit?
BEATRICE: O ştire falsă în legătură cu moartea ta.
FLORINDO: Cine ţi-a spus c-am murit?

BEATRICE: Servitorul meu.

FLORINDO: Acelaşi lucru mi l-a spus şi servitorul meu despre tine şi, răpus de durere, voiam să-mi pun capăt vieţii.

BEATRICE: Catastiful ăsta m-a făcut să-i dau crezare.

FLORINDO: Catastiful ăsta era în cufărul meu. Cum a ajuns în mâinile tale? Da, o fi aceeaşi mână care-a pus în buzunarul hainelor mele portretul meu. Iată portretul meu pe care ţi l-am dăruit la Torino.

BEATRICE: Să ştii că toate încurcăturile astea le-au făcut servitorii noştri. Ei au fost cauza durerii şi-a disperării noastre.

FLORINDO: Al meu mi-a povestit zeci de basme despre tine.

BEATRICE: Şi tot atâtea mi-a spus şi-al meu despre tine.

FLORINDO: Şi-acuma unde sunt?

BEATRICE: Nu se văd nicăieri.

FLORINDO: Să-i căutăm şi să-i punem faţă în faţă. *(Strigă.)* Ei, nu-i nimeni aici?

BRIGHELLA: Porunciţi!

FLORINDO: Unde sunt servitorii noştri?

BRIGHELLA: Eu nu ştiu, domnule. Să pun să-i caute.

FLORINDO: Ai grijă să fie găsiţi, şi-apoi trimite-i aici.

BRIGHELLA: Dar eu nu cunosc decât pe unul... O să le spun chelnerilor, ei trebuie să-i cunoască pe amândoi. Mă bucur c-aţi avut o moarte atât de dulce! Şi, dacă vreţi să fiţi îngropaţi, să vă duceţi în altă parte, căci aici nu-i bine. Sluga domniilor-voastre... *(Pleacă.)*

SCENA 8

FLORINDO şi BEATRICE

FLORINDO: Şi tu ai tras tot la hanul acesta?
BEATRICE: Da, am sosit de-abia azi-dimineaţă.
FLORINDO: Şi eu la fel. Atunci cum se face că nu ne-am văzut?
BEATRICE: Soarta a vrut să ne chinuiască puţin. FLORINDO: Dar spune-mi, Federigo, fratele tău, a murit?
BEATRICE: Te mai îndoieşti? Chiar de la prima lovitură.
FLORINDO: Şi totuşi inie mi s-a spus că trăieşte şi că e la Veneţia.
BEATRICE: M-am folosit de înşelătoria asta ca să pot fi luată drept Federigo. Am plecat din Torino îmbrăcată astfel şi sub acest nume ca să caut…
FLORINDO: Ştiu, scumpa mea, ca să mă cauţi pe mine. Am aflat asta dintr-o scrisoare pe care ţi-a trimis-o sluga ta din Torino.
BEATRICE: Dar cum de-a ajuns în mâinile tale?
FLORINDO: Un servitor, care presupun că-i al tău, l-a rugat pe al meu să-i ridice şi lui scrisorile de la poştă. Iar eu, văzând că-ţi este adresată ţie, nu m-am putut opri să n-o deschid.
BEATRICE: Curiozitate cât se poate de firească pentru un îndrăgostit.
FLORINDO: Şi ce se va spune la Torino despre plecarea ta?
BEATRICE: Dacă mă voi reîntoarce ca soţie a ta, nimeni n-o să mai spună nimic.
FLORINDO: Cum m-aş putea amăgi cu nădejdea de-a mă reîntoarce aşa de repede când sunt învinuit de moartea fratelui tău?
BEATRICE: Banii pe care-o să-i aduc din Veneţia or să te scape de orice condamnare.
FLORINDO: Dar văd că senatorii noştri nu se grăbesc de loc!
BEATRICE: Cine i-o fi îndemnat să ne pricinuiască atâta durere?

FLORINDO: Ca să putem afla totul nu trebuie să-i tratăm cu asprime. Trebuie să-i luăm cu binişorul.
BEATRICE: Voi căuta să mă stăpânesc.
FLORINDO *(văzându-l pe Truffaldino):* Tată pe unul din ei.
BEATRICE: Pare să fie cel mai afurisit!
FLORINDO: Cred că nu greşeşti.

SCENA 9

TRUFFALDINO, adus cu forţa de BRIGHELLA şi de CHELNER, şi cei de mai înainte

FLORINDO: Vino, vino, nu-ţi fie teamă!
BEATRICE: Nu vrem să-ţi facem niciun rău.
TRUFFALDINO *(aparte):* Ei! N-am uitat încă ciomăgeala…
BRIGHELLA: Pe unu l-am găsit; dac-o să-l găsim şi pe celălalt, o să-l aducem şi pe el.
FLORINDO: Da, da, avem nevoie de amândoi în acelaşi timp.
BRIGHELLA *(încet, Chelnerului):* Pe celălalt îl cunoşti?
CHELNERUL *(lui Brighella):* Eu nu.
BRIGHELLA *(Chelnerului):* Să întrebăm la bucătărie. Cineva trebuie să-l cunoască. *(Pleacă.)*
CHELNERUL *(aparte):* Dacă mai era unul, l-aş fi cunoscut şi eu. *(Pleacă.)*
FLORINDO Acuma, povesteşte-ne şi nouă întâmplarea aceea cu schimbul portretului şi al catastifului şi de ce v-aţi înţeles, tu şi cu celălalt tâlhar, să ne aduceţi în pragul deznădejdii?!
TRUFFALDINO *(făcându-le semn să tacă):* Aveţi răbdare… *(Amândurora.)* Îngăduiţi-mi un cuvânt între patru ochi. *(Lui Florindo, îndepărtându-l puţin de Beatrice.)* O să vă spun totul acuşica. *(Beatricei, în timp ce se depărtează*

de ea ca să-i vorbească lui Florindo.) Aflaţi, domnule *(vorbeşte cu Florindo),* că eu n-am nicio vină în povestea asta; toată vina o poartă Pasquale, servitorul doamnei aceleia de colo. *(Arată cu prudenţă spre Beatrice.)* El a amestecat hainele şi lucrurile din cufere, fără ca eu să-ini dau seama. Mă tot ruga, săracul, să-l ajut, că-i era frică să nu-l gonească stăpânul lui, şi eu, care am inimă bună şi m-aş lăsa şi omorât pentru prieteni, am născocit toate poveştile astea ca să-l scot din încurcătură. De unde să ştiu eu că portretul e al domniei-voastre şi c-o să vă. Mâhnească atâta moartea aceluia care-l avea la el?! Iată, v-am spus cinstit cum stau lucrurile, ca o slugă credincioasă ce vă sunt.

BEATRICE *(aparte):* Multe mai are de spus! Tare sunt curioasă să aflu misterul.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino):* Prin urmare, acela care te-a rugat să iei scrisorile de la poştă e servitorul domnişoarei Beatrice?

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo):* Da, domnule, Pasquale.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino):* Şi de ce nu mi-ai spus nimic, când ştii că ard de nerăbdare să dau de urma lui?

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo):* El m-a rugat să nu vă spun.

FLORINDO *(încet):* Cine?

TRUFFALDINO *(încet):* Pasquale!

FLORINDO *(încet):* Şi de ce nu l-ai ascultat pe stăpânul tău?

TRUFFALDINO *(încet):* De dragul lui Pasquale.

FLORINDO *(încet):* Aţi merita o bătaie zdravănă şi tu, şi Pasquale!

TRUFFALDINO *(aparte):* Aoleu, asta s-ar chema să iau şi porţia mea, şi pe-a lui Pasquale.

BEATIUCE: Nu s-a isprăvit încă această nesfârşită cercetare?

FLORINDO: îmi spunea tocmai că...

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo):* Domnule, vă implor, nu-l daţi în vileag pe Pasquale! Lăsaţi să cadă toată vina asupra mea, bateţi-mă dacă vreţi, numai să nu fie dat afară Pasquale.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino):* Ţii atât de mult la el?

TRUFFALDINO *(încet, îndepărtându-se puţin câte puţin de Florindo):* Îl iubesc ca pe-un frate. Acuma duceţi-vă la doamna aceea şi spuneţi-i că de la mine se trag toate greşelile; să mă certe, să mă şi bată dacă vrea, numai Pasquale să scape.

FLORINDO *(aparte):* Băiatul ăsta are o fire deosebit de afectuoasă.

TRUFFALDINO *(apropiindu-se de Beatrice):* Stăpână, sunt al domniei-voastre.

BEATRICE *(încet, lui Truffaldino):* Ce-ai avut atâta de vorbit cu domnul Florindo?

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei):* Aflaţi că domnul ăsta are un servitor pe care-l cheamă Pasquale şi e cel mai mare prostănac din lume. El a făcut toate încurcăturile acelea cu hainele, şi fiindcă se temea, sărăcuţul, că stăpânu-său o să-l dea afară, am scornit toate poveştile acelea cu catastiful, cu stăpânul care-a murit, cu cel care s-a înecat şi-aşa mai departe. Iar acuma i-am spus domnului Florindo că eu port toată vina.

BEATRICE *(încet, lui Truffaldino):* De ce iei asupra ta o vină pe care n-o ai?

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei):* De dragul lui Pasquale.

FLORINDO *(aparte):* Se lungeşte prea mult povestea asta.

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei):* Scumpa mea stăpână, vă rog din toată inima să nu-l pedepsiţi!

BEATRICE *(încet, lui Truffaldino):* Pe cine?

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei):* Pe Pasquale.

BEATRICE *(încet, lui Truffaldino):* Tu şi cu Pasquale sunteţi doi tâlhari!

TRUFFALDINO *(aparte):* Ei sunt numai eu singur…

FLORINDO: Beatrice, să lăsăm lucrurile aşa cum sunt, căci

servitorii noştri n-au făcut-o din răutate. Ar merita, într-adevăr, să-i pedepsim, dar fericirea noastră e atât de mare, încât li se poate ierta greşeala.

BEATRICE: Ai dreptate, dar servitorul tău…

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei):* Pentru numele lui dumnezeu, nu pomeniţi nimic de Pasquale!

BEATRICE *(lui Florindo):* Vai, cu ar trebui să mă duc la domnul Pantalone de' Bisognosi. Vii şi tu cu mine?

FLORINDO: Aş veni cu plăcere, dar trebuie să aştept pe cineva care are să-mi aducă nişte bani. Du-te, dacă te grăbeşti, iar eu vin mai târziu.

BEATRICE: Da, vreau să plec numaidecât. Te aştept la domnul Pantalone, nu plec de la el până nu vii şi tu.

FLORINDO: Dar nu ştiu unde locuieşte.

TRUFFALDINO: Ştiu eu, domnule, şi-o să vă însoţesc.

BEATRICE: Bine, mă duc în odaia mea să mă îmbrac.

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei):* Vin numaidecât să vă ajut.

BEATRICE: Ah, scumpul meu Florindo, prin ce chinuri am trecut din pricina ta! *(Intră în cameră.)*

SCENA 10

FLORINDO şi TRUFFADINO

FLORINDO *(în urma Beatricei):* Nici ale mele n-au fost mai mici.

TRUFFALDINO: Aflaţi, stăpâne, că Pasquale nu-i aici şi n-are cine s-o ajute pe domnişoara Beatrice să se îmbrace. Aţi avea ceva împotrivă clacă m-aş duce eu în locul lui Pasquale?

FLORINDO: Du-te, du-te şi te rog s-o serveşti cu cea mai mare atenţie.

TRUFFALDINO *(aparte, intrând în camera Beatricei):* În născociri, iuţeală şi sforării întrec şi pe cel mai mare intrigant de la curte!

SCENA 11

FLORINDO, apoi BEATRICE şi TRUFFALDINO

TRUFFALDINO: Ce lucruri nemaipomenite s-au întâmplat astăzi! Lacrimi, durere, disperare, şi pe urmă mângâiere şi bucurie. Să treci de la plâns la râs e un salt plăcut, care te face să uiţi de toate necazurile. Dar când de la bucurie treci la durere, atunci schimbarea e mai gingaşă.

BEATRICE: Sunt gata.

FLORINDO: Când ai să schimbi odată hainele astea?

BEATRICE: Nu-mi stă bine îmbrăcată bărbăteşte?

FLORINDO: Abia aştept să te văd iarăşi în rochie! E păcat să-ţi ascunzi frumuseţea cu asemenea cruzime.

BEATRICE: Ei bine, te aştept la domnul Pantalone, o să te-nsoţească Truffaldino.

FLORINDO: Mai aştept încă puţin. Dacă bancherul întârzie, plec; o să vină altă dată.

BEATRICE *(pregătindu-se de flecare):* Dacă mă iubeşti, fă aşa să vii cât mai repede.

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei, arătându-l pe Florindo):* Îmi porunciţi să rămân ca să-l servesc pe domnul acesta?

BEATRICE *(lui Truffaldino):* Da, şi să-l conduci la domnul Pantalone.

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei):* Da, o să trebuiască să-l servesc, fiindcă văd că Pasquale lipseşte.

BEATRICE: Serveşte-l şi-am să-ţi rămân recunoscătoare.

(Aparte.) Îl iubesc mai mult decât pe mine însămi! *(Pleacă.)*

SCENA 12

FLORINDO şi TRUFFALDINO

TRUFFALDINO: Frumos, n-am ce zice! Stăpânul se îmbracă, pleacă, şi el nici gând să vină.
FLORINDO: Despre cine vorbeşti?
TRUFFALDINO: Despre Pasquale! Mi-e prieten, ţin mult la el, dar e un mare şmecher. Eu sunt un servitor care face cât doi.
FLORINDO: Vino de mă îmbracă. Între timp poate vine şi bancherul.
TRUFFALDINO: Stăpâne, aud că vă pregătiţi să mergeţi la domnul Pantalone...
FLORINDO: Da, şi ce-i cu asta?
TRUFFALDINO: Aş vrea să vă rog ceva.
FLORINDO: Şi meriţi, după frumoasele tale purtări?!
TRUFFALDINO: Dacă s-a întâmplat ceva, e numai din vina lui Pasquale.
FLORINDO: Dar unde e blestematul acela de Pasquale? Nu pot să-l văd şi eu?
TRUFFALDINO: Trebuie să pice din clipă-n clipă, tâlharul! Aşa că, stăpâne, aş vrea să vă cer un hatâr.
FLORINDO: Şi ce vrei?
TRUFFALDINO: Şi eu sunt îndrăgostit, sărmanul de mine!
FLORINDO: Eşti îndrăgostit?
TRUFFALDINO: Da, stăpâne, sunt îndrăgostit de slujnica domnişoarei Clarice şi-aş vrea ca domnia-voastră...
FLORINDO: Dar ce amestec am eu în toate astea?
TRUFFALDINO: Oh, nu spun c-aveţi vreun amestec, dar

fiind eu sluga domniei-voastre, v-aş ruga să puneţi un cuvânt bun pe lângă domnul Pantalone.

FLORINDO: Trebuie să vedem mai întâi dacă fata te vrea.

TRUFFALDINO: Fata mă vrea. Ajunge dacă puneţi o vorbă bună pe lângă domnul Pantalone. Vă rog mult, stăpâne.

FLORINDO: Bine, dar ai să fii tu în stare să ţii o femeie?

TRUFFALDINO: Am să fac şi eu ce-am să pot. O să mă ajute şi Pasquale.

FLORINDO: Cel mai bun ajutor e ceva mai multă minte. *(Intră în cameră.)*

TRUFFALDINO: Dacă nu mă învăţ minte nici acum, atunci nu ştiu când am s-o mai fac! *(Intră în cameră după Florindo.)*

SCENA 13

O cameră în casa lui Pantalone.

PANTALONE, DOCTORUL, CLARICE, SILVIO, SMERALDINA.

PANTALONE: Hai, Clarice, nu mai fi aşa de încăpăţânată! Vezi bine că domnul Silvio se căieşte şi-ţi cere iertare... Dacă a greşit cu ceva, numai dragostea e de vină. Eu îi iert ieşirea pe care a avut-o faţă de mine, aşa că iartă-l şi tu.

SILVIO: Măsoară-ţi durerea cu-a mea, domnişoară Clarice, şi-o să-ţi dai seama că te iubesc cu adevărat şi că numai teama de-a nu te pierde m-a făcut să mă port cu atâta asprime. Cerul ne-a Hărăzit să fim fericiţi, nu fi nerecunoscătoare faţă de binefacerile cereşti! Nu strica cea mai minunată zi a vieţii noastre, gândindu-te la răzbunare.

DOCTORUL: îţi fac şi eu aceeaşi rugăminte, domnişoară Clarice, scumpa mea noră, fie-ţi milă de el, sărăcuţul! Era cât pe-aci să înnebunească de durere.

SMERALDINA: Haide, stăpână; ce tot staţi pe gânduri? Toţi bărbaţii, mai mult sau mai puţin, sunt cruzi cu noi. Ne cer să le fim cu totul credincioase, şi pentru cea mai mică bănuială ne ocărăsc, se poartă rău cu noi, ba şi moarte ar vrea să ne vadă. De măritat tot trebuie să vă măritaţi, fie cu unul, fie cu altul, aşa c-o să vă spun şi eu cum se spune bolnavilor: dacă tot trebuie să luaţi doctoria, luaţi-o mai repede!

Pantalone: Ei, aţi auzit? Smeraldina numeşte căsătoria doctorie. Atunci ai putea să-i spui şi otravă. *(Încet, Doctorului.)* Să căutăm s-o veselim…

DOCTORUL: Căsătoria nu-i nici doctorie, şi nici otravă. Căsătoria e dulce şi plăcută ca un sirop, ca o prăjitură.

SILVIO: Dar, scumpa mea Clarice, e cu putinţă ca buzele dumitale să nu pronunţe nici măcar tui cuvânt? Ştiu că merit să fiu pedepsit, dar fie-ţi milă, pedepseşte-mă prin cuvinte, nu prin tăcerea asta grea. Iată-mă la picioarele dumitale. Te implor, fă cel puţin un semn! *(Îngenunche.)*

CLARICE *(suspinând, către Silvio):* N-ai pic de inimă!

PANTALONE *(încet, Doctorului):* Ai auzit cum a suspinat? Semn bun!

DOCTORUL *(încet, lui Silvio):* Continuă tot aşa.

SMERALDINA *(aparte):* Suspinul e ca fulgerul, aduce întotdeauna ploaie.

SILVIO: Dacă-mi ceri, drept pedeapsă pentru pretinsa mea cruzime, să-mi vărs sângele, o fac cu dragă inimă! *(Plânge.)* Dar, o, doamne! în locul sângelui din vinele mele, ia-l pe cel care mi se revarsă din ochi.

PANTALONE *(aparte):* Bravo!

CLARICE *(ca mai înainte, dar cu mai multă gingăşie):* N-ai pic de inimă!

DOCTORUL *(încet, lui Pantalone):* S-a înmuiat…

PANTALONE *(lui Silvio):* Sufletul meu, ridică-te! *(Îl ridică.)* Vino aici. *(Îl ia de mână.)* Vino şi tu, fata mea. *(O ia de mâna şi pe Clarice.)* Acum, daţi-vă mâna... împăcaţi-vă. Hai, nu mai plânge, mângâie-l puţin, şi cerul să vă binecuvânteze! *(Le uneşte mâinile.)*
DOCTORUL: Ei, bravo! S-a făcut!
SMERALDINA: Bravo! Bravo!
SILVIO: Domnişoară Clarice, fie-ţi milă! *(O ţine de mână.)*
CLARICE: Eşti un ingrat!
SILVIO: Scumpa mea!...
CLARICE: Un om fără simţire!
SILVIO: Sufletul meu!...
CLARICE: Un câine!
SILVIO: Inima mea!...
CLARICE *(suspinând):* Ah!
PANTALONE *(aparte):* În sfârşit!
SILVIO *(suspinând):* În numele cerului, iartă-mă!
CLARICE *(suspinând):* Ah, te-am iertat...
Pantalone *(aparte):* L-a iertat.
Doctorul: Haide, Silvio, te-a iertat.
SMERALDINA: Bolnavul e pregătit sufleteşte, daţi-i doctoria.

SCENA 14

BRIGHELLA şi cei de mai înainte

BRIGHELLA *(intrând):* Cu îngăduinţa domniilor-voastre, pot să intru?
PANTALONE: Poftim, poftim încoace, cumetre Brighella, că doar dumneata eşti acela care m-a făcut să cred toate minciunile şi care m-a asigurat că-l cunoaşte pe domnul Federigo. Nu?

BRIGHELLA: Dragă domnule, cine nu s-ar fi înşelat? Fraţii ăştia doi seamănă ca două picături de apă. Şi cum purta haine bărbăteşti, puteam să jur că-i el!
PANTALONE: Hai s-o lăsăm baltă. Ce noutăţi ne aduci?
BRIGHELLA: Doamna Beatrice aşteaptă afară; ar vrea să vă salute.
PANTALONE: Să poftească, să poftească...
CLARICE: Biata domnişoară Beatrice, tare mă bucur c-a scăpat cu bine!
SILVIO: Ţi-e milă de ea?
CLARICE: Mi-e tare milă.
SILVIO: Dar de mine nu?
CLARICE: Ah, om crud ce eşti!
PANTALONE *(Doctorului):* Auzi ce cuvinte drăgăstoase?
DOCTORUL *(lui Pantalone):* Fiul meu se pricepe cum să vorbească.
PANTALONE *(Doctorului):* Nici fata mea, sărăcuţa, n-are inimă rea.
SMERALDINA *(aparte):* Fiecare îşi trage spuza pe turta lui.

SCENA 15

BEATRICE şi cei de mai înainte

BEATRICE: Domnilor, am venit să vă cer iertare dacă, din pricina mea, aţi avut oarecare neplăceri...
CLARICE *(îmbrăţişând-o):* Nu-i nimic, dragă prietenă, vino!
SILVIO *(arătându-se nemulţumit de această îmbrăţişare):* Ce?
BEATRICE *(lui Silvio):* Cum?! Eşti gelos chiar şi pe-o femeie?
SILVIO *(aparte):* Hainele astea bărbăteşti mă sperie încă.
PANTALONE: Nu te necăji de asta, domnişoară Beatrice,

pentru o femeie, şi încă aşa de tânără, ai foarte mult curaj.
DOCTORUL *(Beatricei):* Şi ce deşteptăciune!
BEATRICE: O, câte nu faci când iubeşti! pantalone: E adevărat c-ai reuşit să-ţi regăseşti iubitul? Povesteşte-ne şi nouă!
BEATRICE: Da, cerul m-a ajutat. Doctorul *(Beatricei):* Frumoasă purtare, n-am ce zice!
BEATRICE *(Doctorului):* Domnule, nu vă amestecaţi, vă rog, în treburile mele!
SILVIO: Dragă tată, lasă pe fiecare să-şi orânduiască treburile cum crede de cuviinţă. Acuma, că sunt fericit, aş vrea ca toată lumea să fie la fel. Mai sunt şi alţii care vor să se logodească? Poftiţi!
SMERALDINA *(lui Silvio):* Ei, domnule, aş mai fi şi eu.
SILVIO: Da? Şi cu cine?
SMERALDINA: Cu primul care-mi iese-n cale.
SILVIO: Bine, găseşte-l şi sunt şi eu aici.
CLARICE *(lui Silvio):* Dumneata? De ce?
SILVIO: Ca să-i dau o mică zestre.
CLARICE: Nu-i nevoie de dumneata pentru asta.
SMERALDINA *(aparte):* I-e frică să nu i-l mănânc. Văd că i-a dat de gust...

SCENA 16

TRUFFALDINO şi cei de mai înainte

TRUFFALDINO: Sluga domniilor-voastre...
BEATRICE *(lui Truffaldino):* Unde-i domnul Florindo?
TRUFFALDINO: I-aici şi-ar dori să vină şi el dacă vă face plăcere.
BEATRICE: Domnule Pantalone, îngăduiţi să vină aici şi

domnul Florindo?

PANTALONE *(Beatricei):* E prietenul despre care mi-aţi vorbit?

BEATRICE: Da, logodnicul meu.

PANTALONE: Atunci să poftească.

BEATRICE *(lui Truffaldino):* Spune-i să intre.

TRUFFALDINO *(Smeraldinei, încet):* Bine te-am găsit, fetiţo!

SMERALDINA *(încet, lui Truffaldino):* Bine-ai venit, ocheşelule!

TRUFFALDINO *(încet, Smeraldinei):* Vreau să-ţi vorbesc.

SMERALDINA *(încet, lui Truffaldino):* Ce vrei să-mi spui?

TRUFFALDINO *(încet, arătându-i că vrea să-i dea o verighetă):* Dacă şi tu vrei…

SMERALDINA *(încet):* Şi de ce nu?

TRUFFALDINO *(încet):* Atunci, o să mai vorbim noi… *(Pleacă.)*

SMERALDINA *(Claricei):* Stăpână, cu îngăduinţa acestor domni, aş vrea să vă fac o rugăminte.

CLARICE *(venind lângă ea):* Ce vrei?

SMERALDINA *(încet, către Clarice):* Sunt şi eu fată tânără şi vreau să-mi găsesc un rost. Servitorul domnişoarei Beatrice vrea să mă ia de nevastă şi dacă domnia-voastră aţi pune un cuvânt bun pe lângă stăpâna lui ca să-i dea voie să mă ia, aş fi tare fericită.

CLARICE *(încet, Smeraldinei):* Cu multă plăcere, draga mea Smeraldina, îţi făgăduiesc să vorbesc cât mai repede cu domnişoara Beatrice. *(Vine din nou, lângă ceilalţi.)*

PANTALONE *(Claricei):* Ce tot şoptiţi acolo?

CLARICE: Nimic, domnule. Îmi spunea ceva.

SILVIO *(încet, Claricei):* Nu pot să ştiu şi eu?

CLARICE *(aparte):* Grozav de curioşi mai sunt şi bărbaţii! Şi-apoi vorbesc pe socoteala noastră, a femeilor!

SCENA ULTIMĂ

FLORINDO, Truffaldino şi cei de mai înainte

FLORINDO: Sluga domniilor-voastre preaplecată. *(Îl salută, cu toţii. Lui Pantalone.)* Domnia-voastră sunteţi stăpânul casei?
PANTALONE: Da, sluga.
FLORINDO: Îngăduiţi-mi, vă rog, să mă prezint, aşa cum m-a îndemnat domnişoara Beatrice, ale cărei necazuri trecute, ca şi ale mele de altfel, le cunoaşteţi bine.
PANTALONE: Mă bucur din toată inima să vă cunosc şi mă bucur şi c-aţi scăpat de necazuri.
FLORINDO: Domnişoara Beatrice trebuie să-mi fie mireasă, şi dacă ne veţi face cinstea să poftiţi, veţi fi martori la căsătoria noastră.
PANTALONE: Ceea ce trebuie să se facă, să se facă numaidecât. Daţi-vă iute mâinile.
FLORINDO: Sunt gata, domnişoară Beatrice.
BEATRICE: Iată mâna mea, domnule Florindo.
SMERALDINA *(aparte):* Nu se lasă rugaţi.
PANTALONE: O să încheiem pe urmă socotelile noastre. Faceţi-le acum pe-ale voastre, că pe urmă le vom face şi noi pe-ale noastre.
CLARICE *(Beatricei):* Mă bucur din toată inima, scumpă prietenă!
BEATRICE *(Claricei):* Şi eu mă bucur din toată inima pentru dumneata!
SILVIO *(lui Florindo):* Domnule, mă recunoaşteţi?
FLORINDO: Da, vă recunosc, sunteţi tânărul acela care m-a provocat la duel.
SILVIO: Spre nenorocirea mea. *(Arătând-o pe Beatrice.)* Iată cine m-a dezarmat, deşi puţin a lipsit să nu mă şi omoare.
BEATRICE *(lui Silvio):* Puteţi spune că v-a dăruit viaţa.

SILVIO: Da, aşa e.
CLARICE *(lui Silvio):* A făcut-o de dragul meu.
PANTALONE: Noroc că toate s-au sfârşit cu bine!
TRUFFALDINO: Mai lipseşte ceva, domnii mei.
PANTALONE: Ce mai lipseşte?
TRUFFALDINO *(lui Florindo, trăgându-l la o parte):* Vă rog, vreau să vă spun numai un cuvânt.
FLORINDO *(încet, lui Truffaldino):* Ce vrei?
TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo):* Vă aduceţi aminte ce mi-aţi făgăduit?
FLORINDO *(încet, lui Truffaldino):* Ce? Nu-mi mai amintesc.
TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo):* S-o cereţi pe Smeraldina domnului Pantalone pentru mine.
FLORINDO *(încet, lui Truffaldino):* Da, da, îmi amintesc. Îi spun îndată.
TRUFFALDINO *(aparte):* Şi eu, sărăcuţul de mine, vreau să fiu în rând cu lumea.
FLORINDO: Domnule Pantalone, cu toate că e prima dată când am cinstea şi plăcerea să vă văd, îndrăznesc să vă cer o favoare.
PANTALONE: Vă rog chiar, şi dacă-mi va sta în putinţă, cu plăcere.
FLORINDO: Servitorul meu ar dori să se căsătorească cu camerista domniei-voastre; aveţi ceva împotrivă?
SMERALDINA *(aparte):* Frumos! Altul care mă cere. Cine dracu o fi? De l-aş cunoaşte cel puţin!
PANTALONE: Eu n-am nimic împotrivă. *(Smeraldinei.)* Dumneata ce zici?
SMERALDINA: Dacă aş şti că are o situaţie...
PANTALONE *(lui Florindo):* E ceva de capul acestui servitor?
FLORINDO: E de puţin timp în slujba mea, dar mi-a făcut impresia că e destoinic şi de încredere.
CLARICE: Domule Florindo, mi-aţi luat-o înainte, căci propunerea asta trebuia s-o fac eu. Îmi luasem

obligaţia s-o logodesc pe Smeraldina cu servitorul domnişoarei Beatrice, dar dacă aţi cerut-o pentru servitorul domniei-voastre, nu mai am de spus nimic.

FLORINDO: Nu, nu, dacă domnia-voastră aveţi această dorinţă, eu mă retrag şi vă las libertate deplină.

CLARICE: Niciodată nu voi îngădui ca dorinţele mele să treacă înaintea dorinţelor domniei-voastre. Şi-apoi, ca să vă spun drept, eu n-am nicio obligaţie, aşa că sunteţi liber, domnule.

FLORINDO: Sunteţi prea amabilă, domnişoară. Domnule Pantalone, consideraţi că n-am spus nimic. Să nu mai pomenim nimic despre servitorul meu; şi-apoi, nici n-aş vrea să se căsătorească neapărat cu Smeraldina.

CLARICE: Dacă nu se căsătoreşte cu servitorul domniei-voastre, atunci nu se va căsători nici cu celălalt. Să nu nedreptăţim pe nimeni.

TRUFFALDINO *(aparte):* Frumos! Ei se întrec în amabilităţi, şi eu rămân fără nevastă.

SMERALDINA *(aparte):* Tare mă tem că din doi n-o să mă aleg cu niciunul.

PANTALONE: Ei, hotărâţi-vă odată! Biata fată vrea şi ea să se mărite. S-o dăm fie unuia, fie celuilalt!

Florindo: în niciun caz nu-l va lua pe servitorul meu. Nu vreau s-o nedreptăţesc pe domnişoara Clarice.

CLARICE: Nici eu nu voi îngădui să fie nedreptăţit domnul Florindo.

TRUFFALDINO: Domnilor, lăsaţi-mă să aranjez eu treaba asta. Domnule Florindo, n-aţi cerut-o pe Smeraldina pentru servitorul domniei-voastre?

FLORINDO: Da, n-ai auzit şi tu?

TRUFFALDINO: Iar domnia-voastră, domnişoară Clarice, n-aţi hărăzit-o pe Smeraldina servitorului domnişoarei Beatrice?

CLARICE: Sigur că da.

TRUFFALDINO: Bine, dacă-i aşa, atunci dă-ini mâna, Smeraldina!

PANTALONE *(lui Truffaldino):* Dar de ce să-ţi dea mâna ţie?

TRUFFALDINO: Fiindcă eu sunt şi servitorul domnului Florindo, şi al domnişoarei Beatrice.

FLORINDO: Cum?

BEATRICE: Ce spui?

TRUFFALDINO: Aveţi puţină răbdare. Domnule Florindo, cine v-a rugat s-o cereţi pe Smeraldina de la domnul Pantalone?

FLORINDO: Tu.

TRUFFALDINO: Iar domnia-voastră, domnişoară Clarice, de cine aţi înţeles că e cerută Smeraldina?

CLARICE: De tine.

TRUFFALDINO: Aşadar, Smeraldina e-a mea!

FLORINDO: Beatrice, unde-i servitorul tău?

BEATRICE: Iată-l. Nu-i Truffaldino?

FLORINDO: Truffaldino? Truffaldino e servitorul meu.

BEATRICE: Servitorul tău nu-i Pasquale?

FLORINDO: Pasquale? Ştiam că-i al tău.

BEATRICE *(lui Truffaldino):* Ia explică-ne acuma şi nouă!

TRUFFALDINO *(cere, prin felurite gesturi, iertare).*

FLORINDO: Pungaşule!

BEATRICE: Tâlharule!

FLORINDO: Ai servit în acelaşi timp doi stăpâni?

TRUFFALDINO: Da, domnule, am avut curajul să fac şi-un lucru ca ăsta. M-am înhămat la asemenea treabă fără să mă gândesc... am încercat aşa, la întâmplare. Ce-i drept, n-a ţinut mult, dar am cel puţin mângâierea că niciunul n-aţi reuşit să mă descoperiţi până acuma, dacă nu mă dădeam eu singur de gol de dragul fetei ăsteia. M-am trudit mult, am făcut şi greşeli, dar, pentru cât am fost de năstruşnic, cred c-or să mă ierte toate cinstitele voastre feţe.

---- Sfârşitul comediei ----